

Sportski turizam Dalmacije

Zadavec, Bruno

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:907892>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“

BRUNO ZADRAVEC

SPORTSKI TURIZAM DALMACIJE

Diplomski rad

Pula, veljača, 2024. godine

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“

BRUNO ZADRAVEC

SPORTSKI TURIZAM DALMACIJE

Diplomski rad

JMBAG: 0303087575, redoviti studenti

Studijski smjer: Turizam i razvoj

Kolegij: Selektivni turizam

Nositelj kolegija: izv. prof. dr. sc. Aljoša Vitasović

Pula, veljača, 2024. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Bruno Zadravec, kandidat za magistra Poslovne ekonomije, smjer Turizam i razvoj, ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temeljnim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljeni način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student
Bruno Zadravec

U Puli, rujan 2024.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Bruno Zadravec dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom Sportski Turizam Dalmacije

koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, rujan 2024.

Potpis

Bruno Zadravec

Sadržaj

Uvod	1
1. Sportski turizam u Dalmaciji	2
1.1. Definicija sportskog turizma	2
1.2. Razvoj sportskog turizma u Hrvatskoj	7
1.2. Značaj sportskog turizma za Dalmaciju	9
2. Zadarska županija	10
2.1 Povijest sportskih događanja	10
2.2. Turistička infrastruktura za sportske aktivnosti	11
3.2. Primjeri sportskih destinacija: Zadar, Biograd na Moru, Nin	17
3. Šibensko-kninska županija	22
3.1. Sportski turizam u povijesti	22
3.2. Ponuda sportskih aktivnosti: ronjenje, jedrenje, planinarenje	25
3.3. Gradovi i naselja kao centri sportskog turizma: Šibenik, Vodice, Nacionalni park Krka	29
4. Splitsko-dalmatinska županija	31
4.1. Sportska tradicija i kulturno nasljeđe	33
4.2. Sportski događaji i manifestacije	35
4.3. Sportska infrastruktura: stadioni, sportski centri	39
4.4. Sportsko-turistička ponuda otoka: Brač, Hvar, Vis	43
5. Dubrovačko-neretvanska županija	50
5.1. Aktivnosti na moru	51
5.2. Sportska događanja	55
6. Statistika ostvarenih noćenja po županijama 2023. godina	57
6.1. Ostvareni dolasci i noćenja Zadarske županije	57
6.2. Splitsko – dalmatinska županija	58
6.3. Šibensko – kninska županija	59
6.4. Dubrovačko – neretvanska županija	59
7. SWOT analiza	60
Zaključak	61
Literatura	63
Popis priloga	66

Uvod

Dalmacija je jedna od najvažnijih turističkih destinacija u Hrvatskoj. Sportski turizam postaje sve značajniji segment turističke ponude Dalmacije. To je regija poznata po prirodnim ljepotama, kulturnoj baštini i blagoj mediteranskoj klimi. Dalmaciju vole posjećivati turisti koji su željni aktivnog odmora i sportskih događanja. Cilj ovog diplomskog rada je istražiti potencijale i trendove razvoja sportskog turizma u Dalmaciji, a pritom da je fokus na različite županije. U prvom dijelu diplomskog rada definirat će se sami pojam sportskog turizma i analizirati razvoj tog fenomena u Hrvatskoj sa naglaskom na važnost sportskog turizma na gospodarstvo i imidž Dalmacije kao turističke destinacije. U drugom poglavlju pisat će se o Zadarskoj županiji kroz koju će se moći upoznati bogata povijest organizacije sportskih događanja te raznolikost sportske turističke infrastrukture te će se istaknuti atraktivne destinacije Zadar, Biograd na Moru i Nin. Treće poglavlje govorit će o Šibensko-kninskoj županiji, koja je poznata po prirodnim ljepotama i ponudom sportskih aktivnosti poput ronjenja, jedrenja i planinarenja. Gradovi poput Šibenika i Vodica te Nacionalni park Krka bit će predstavljeni kao ključni centri sportskog turizma ove županije. Splitsko-dalmatinska županija, biti će istražena u četvrtom poglavlju sa svojom bogatom sportskom tradicijom i kulturnim nasljeđem te raznovrsnim sportskim događajima. Također sa svojom sportskom infrastrukturom na kopnu i otocima (Brač, Hvar i Vis). Dubrovačko-neretvanska županija, koja obuhvaća aktivnosti na moru, poput jedrenja, kajaka i ronjenja, te sportske događaje biti će predstavljena u petom poglavlju ovog diplomskog rada. U šestom poglavlju biti će prikazana evidencija dolazaka i noćenja u 2023. godini po županijama. Sedmo poglavlje prikazat će SWOT analizu na temelju napisanog rada. I na samom kraju osobni Zaključak na temu Sportskog turizma u Dalmaciji.

Za potrebe pisanja diplomskog rada, informacije su pomno odabrane i sintetizirane iz razne literature posvećene Sportskom turizmu u Dalmaciji. Analizirane su brojne internetske stranice, domaće i međunarodne, te akademski članci. Istraživanje je koncipirano kao pregled trendova sportskog turizma u Dalmaciji. Primijenjene metode istraživanja uključuju deskriptivnu analizu koja opisuje obilježja i način održavanja sportskog turizma, komparativne metode koja omogućava usporedbu između različitih županija.

Kroz rad opravdat će se i sljedeća hipoteza.

Hipoteza: „Dalmacija je sportsko razvijena regija u Hrvatskoj.“

1. Sportski turizam u Dalmaciji

Sportski turizam u Dalmaciji nudi najbolje iskustvo Mediterana. Mediteran s kristalno plavim morem, beskonačnim sunčanim satima, blagom klimom i stjenovitim brežuljcima prekrivenim zelenim i ljubičastim cvijećem i borovima. Ovo se smatra rajem na zemlji. Hrvatska ima sve. To je zemlja s više od tisuću otoka, obale koja oduzima dah, prekrasnih planina i šuma te savršeno očuvane, gotovo netaknute prirode. Pravi raj za sve sportske entuzijaste koji traže mjesto gdje će provesti svoj odmor želeći iz svega izvući najbolje. Sportski turizam u samom srcu Dalmacije. U neposrednoj blizini najvećeg grada u Dalmaciji, Splita, nalazi se nekoliko nacionalnih parkova, brdsko područje i kratka je vožnja od glavne luke odakle polaze trajekti na obližnje otoke. Bilo da uživate u jedrenju, biciklizmu, penjanju po stijenama ili vožnji kajakom. Savršena oaza za sportske entuzijaste.

1.1. Definicija sportskog turizma

„Sportski turizam podrazumijeva putovanje za vrijeme odmora s ciljem bavljenja sportom, putovanje u destinacije kako bi se promatrao sportski događaj te putovanje s ciljem posjeta sportskim atrakcijama.“¹ Sportski turizam je vrsta turističke aktivnosti koja se odnosi na iskustvo putovanja turista koji ili promatra kao gledatelj ili aktivno sudjeluje u sportskom događaju koji općenito uključuje komercijalne i nekomercijalne aktivnosti natjecateljske prirode. Sportski turizam temeljna je osovina koja stvara oko 10% svjetskih izdataka za turizam. Ima procijenjenu stopu rasta od 17,5% između 2023.-2030., pomičući mase unutar i međukontinentalno. Sportski turizam može promicati društveno, gospodarsko i ekološko djelovanje, ubrzava razvoj i može ostaviti dugotrajno pozitivno nasljeđe.

Sport i turizam su međusobno povezani i komplementarni. Danas je sportski turizam jedan od najbrže rastućih sektora u turizmu. Sve više turista zainteresirano je za sportske aktivnosti tijekom putovanja bez obzira je li sport glavni cilj putovanja ili ne. Sportski događaji različitih vrsta i veličina privlače turiste kao sudionike ili gledatelje, a odredišta im nastoje dodati lokalne okuse kako bi se istaknuli i pružili autentična lokalna iskustva. Mega sportski događaji poput Olimpijskih igara i Svjetskog kupa mogu biti katalizator razvoja turizma ako se uspješno iskoriste u smislu brendiranja

¹ Izvor: Jakupi, B. (2020). 'SPORTSKI TURIZAM U HRVATSKOJ : hrvatski', Završni rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

odredišta, razvoja infrastrukture i drugih gospodarskih i društvenih koristi. Sport i turizam dvije su pokretačke snage za promociju i održivi gospodarski razvoj turističkih destinacija. Kako bi bolje razumjeli veze između turizma i sporta i povećali svijest o dobrobitima njihovih zajedničkih doprinosa. Turizam može pridonijeti održivom razvoju i postizanju 17 ciljeva održivog razvoja (SDGs). Komparativna snaga sportskog turizma leži u: bavljenju tjelesnim aktivnostima; Mogućnosti za interakcije; i Visok razvojni potencijal gotovo bilo gdje. Zahvaljujući ovim karakteristikama, sportski turizam može igrati važnu ulogu u postizanju različitih ciljeva održivog razvoja ako se razvija s obzirom. Mega događaj koristi destinaciji domaćinu u smislu privlačenja posjetitelja na događaj i privlačenja globalne pozornosti na odredište. Međutim, uz takve kratkoročne koristi, može biti katalizator za dugoročniji razvoj turizma u različitim aspektima od gospodarskog do društvenog. Sport i turizam imaju velik socio-ekonomski utjecaj, cijenjen u većini civilnih društava i sve više priznat od strane vlada. Ovo je jedan od mnogih zaključaka ovog izvješća koje je pripremljeno za Prvu svjetsku konferenciju o sportu i turizmu koju su zajednički organizirali Međunarodni olimpijski odbor (MOK) i WTO.

Aktivno sudjelovanje

Aktivni sportski turizam odnosi se na one koji putuju kako bi se aktivno bavili određenim sportom. „Putuje se s ciljem sudjelovanja u sportskim aktivnostima ili prisustvovanja na sportskim događanjima kao što su utakmice, turniri, natjecanja i slično.“² Ova grupa od turista uključuje i profesionalne sportaše kojima je to način zarađivanja za život, i amateri, žude za sportskim iskustvima, ali fizički napor tretiraju kao rekreaciju i zabavu način da zadovolje svoju taštinu i snobizam. Oni su često spremni platiti mnogo novca za natjecanje početnika i mogućnost sudjelovanja u prestižnom natjecanju, odigravanje teniskog ili golf meča poznato tenisko ili golf igralište, imati čast sudjelovati na poznatim jedriličarskim natjecanjima, učiti određeni sport od prvaka i sudjelovanje na plaćenim tečajevima. U ovom slučaju to je element obrazovnog i specijaliziranog turizma.

Pasivno sudjelovanje

Za bavljenje pasivnim sportskim turizmom (hard, soft ili nostalgic) nisu potrebne nikakve predispozicije niti posebne vještine, osim fascinacije sportom, interesa za

² Izvor: Cimerfraj.hr <https://www.cimerfraj.hr/ideje/sportski-turizam>

sportske događaje i znatiželje o svijetu. Ovi turisti koriste infrastrukturu pripremljenu za obične posjetitelje (smještaj i gastronomski sadržaji, promet, komplementarna infrastruktura). Teški masovni sportski turizam (organizirane grupe navijača) ili meki masovni sportski turizam (individualni), putovanje u kako bi bili gledatelji na nogometnoj utakmici ili drugom sportskom događaju (uključujući cijeli niz natjecanja: Olimpijske igre, svjetska prvenstva).

Treniranje i sportske pripreme

Segment sportskog turizma koji uključuje putovanja zbog treniranja ili same pripreme za sportska natjecanja. Sportaši, klubovi i timovi često putuju na specijalizirane lokacije koje nude vrhunske uvjete za trening, kao što su kampovi za atletičare ili specijalizirani sportski centri za određene sportove, hoteli koji su rezervirani za cijelu momčad nekog tima. To su destinacije koje nude potrebnu infrastrukturu, stručne trenere i idealne klimatske uvjete za optimalnu pripremu.

Sportska infrastruktura i oprema

Sportski turizam posljednjih je godina doživio značajan rast, potaknut spajanjem sporta, putovanja i slobodnog vremena. Kao rezultat toga, razvoj snažne infrastrukture igra ključnu ulogu u poboljšanju doživljaja sportskog turizma. U ovom odjeljku ulazimo u nijanse razvoja infrastrukture, istražujući različite aspekte i bacajući svjetlo na njezin značaj. „Kada govorimo o sportskoj infrastrukturi, prvenstveno je riječ o sportskim objektima i prostorima u kojima se odvijaju različiti sportski događaji.“³

1. Stadioni i arene:

Namjenski izgrađeni objekti. Gradovi i regije ulažu u namjenski izgrađene stadione i arene za održavanje sportskih događaja. Ova mjesta služe kao epicentar sportskog turizma, privlačeći navijače, sportaše i medije iz cijelog svijeta. Na primjer, stadion Mercedes-Benz u Atlanti, SAD, ne samo da ugošćuje NFL i MLS utakmice, već se može pohvaliti i vrhunskim sadržajima, uključujući krov na uvlačenje i inovativna iskustva za navijače. Višenamjenski prostori: Kako bi se maksimizirala iskoristivost, moderni stadioni dizajnirani su za svestranost. Oni mogu ugostiti ne samo sportske

³ Izvor: Markić, B. (2020). 'ULOGA INFRASTRUKTURE U RAZVOJU SPORTSKOG TURIZMA : Završni rad', Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

događaje, već i koncerte, konferencije i izložbe. Olimpijski park u Londonu, sa svojim kulturnim Olimpijskim stadionom, primjer je ovog trenda.

2. Prometna infrastruktura:

„Zračne luke i povezanost.“⁴ Blizina međunarodnih zračnih luka ključna je za odredišta sportskog turizma. Učinkovito zračno putovanje olakšava priljev navijača i sportaša. Primjer je međunarodna zračna luka Incheon u blizini Seula u Južnoj Koreji, koja služi kao ulaz za velike sportske događaje u regiji. Ceste i željeznice također, dobro povezane cestovne mreže i sustavi brzih željeznica osiguravaju besprijekorno putovanje unutar odredišta. Japanska mreža Shinkansen (vlak metak) koja povezuje gradove poput Tokija, Osake i Kyota značajno pridonosi sportskom turizmu tijekom događaja kao što je Svjetsko prvenstvo u ragbiju.

3. Smještaj i gostoprimstvo:

Hoteli i odmarališta. Niz opcija smještaja, od luksuznih hotela do jeftinih koliba, neophodan je. Burj Al Arab u Dubaiju, poznat po svojoj raskoši, privlači sportske entuzijaste koji posjećuju događaje kao što je Dubai Tennis Championships. Smještaj u obitelji i Airbnb. Porast alternativnih platformi za smještaj putnicima pruža raznolik izbor. U gradovima poput Barcelone, navijači koji posjećuju utakmice FC Barcelone mogu se odlučiti za lokalne smještaje u domaćinstvima i uroniti u lokalnu kulturu.

4. Objekti za obuku i akademije:

Centri visokih performansi. Sportaši zahtijevaju vrhunske objekte za trening. Destinacije ulažu u centre visokih performansi opremljene vrhunskom tehnologijom. Australijski institut za sport u Canberri podržava sportaše u raznim disciplinama. Sportske akademije razvijaju kanal za talente. Sportske akademije, poput nogometne akademije La Masia povezane s FC Barcelonom, odgajaju mlade sportaše i doprinose ukupnom sportskom ekosustavu.

5. Navijačke zone i četvrti za zabavu:

Prostori za sudjelovanje navijača. Zone za navijače u blizini stadiona stvaraju prazničnu atmosferu. Ova područja nude projekcije uživo, interaktivne igre i štandove s robom. Tijekom Svjetskog prvenstva u nogometu, gradovi poput Rio de Janeira

⁴ Ibid

pretvaraju javne prostore u živahne navijačke zone. Zabavna središta kao što su susjedne zabavne četvrti s restoranima, barovima i kulturnim atrakcijama poboljšavaju cjelokupno iskustvo. Ulica Broadway u Nashvilleu, obrubljena honky-tonk barovima, postaje središte tijekom velikih sportskih događaja. Razvoj infrastrukture za sportski turizam obuhvaća širok spektar elemenata, od legendarnih stadiona do učinkovitih prometnih mreža. Strateškim ulaganjem u ove komponente, destinacije se mogu pozicionirati kao vrhunska središta sportskog turizma, privlačeći posjetitelje i potičući gospodarski rast.

Ekonomski i društveni utjecaj

Dijele se na više pozitivnih i negativnih učinaka:

Pozitivni društveni učinci

- Osjećaj ponosa
- Samoostvarenje
- Mogućnosti za zabavu, zajednicu ili obiteljsko zajedništvo
- Dokazivanje učinka na razinu kondicije i zdravlje

Negativni društveni utjecaji

- Nasrtljivost
- Navijačka delinkvencija
- Nacionalistički osjećaji koji rezultiraju međukulturnom interakcijom i timskim rivalstvom.
- Smanjenje psihološke dobrobiti zbog percipiranog gubitka kontrole nad lokalnim okruženjem

Održivost

I sportski i aktivni turizam usko su povezani s održivošću budući da su to aktivnosti na otvorenom koje omogućuju da odredište bude poznato s društvenog i kulturnog stajališta, s osjećajem ekološke odgovornosti, te donose dobrobiti lokalnom gospodarstvu. Kroz promicanje vrijednosti kao što su tolerancija i poštovanje, sport

postaje kanal koji olakšava održivi razvoj. I to se vidno odražava u nekoliko UN-ovih ciljeva održivog razvoja, gdje je sport prisutan ne samo sa stajališta važnosti koju predstavlja u smislu fizičkog i emocionalnog zdravlja, već se ističe i po tome kako doprinosi drugim ciljevima, na primjer, u smanjenju nejednakosti kroz uključivanje koje obuhvaća socijalno i ekonomsko područje.

1.2. Razvoj sportskog turizma u Hrvatskoj

„Sportski turizam je jedan od masovnijih selektivnih oblika turizma, postao je jedan on nezaobilaznih sadržaja u nekoj turističkoj ponudi gdje ima posebnu ulogu privlačenja stranih i domaćih turista.“⁵ Hrvatska ima brojne mogućnosti za razvoj svih vrsta sportskog turizma. Natjecateljski orijentirani sportski turizam uglavnom je karakterističan za velike gradove u Hrvatskoj kao što su npr. Zagreb, Split, Rijeka, Osijek i drugi, ali i za male gradove poput Umaga, Bol, Makarske, Čakovca. U zimskom sportskom turizmu, uspješno se razvijaju u gorskom dijelu Hrvatske, ali i u toplicama i na moru, o čemu svjedoče određene mogućnosti. Poseban značaj pridaje se razvoju ljetnog sportskog turizma budući da je Hrvatska izrazito sezonski orijentirana turistička zemlja (čak 40% turističkih dolazaka ostvaruje se u srpnju i kolovozu). Istraživanje TOMAS (Institut za turizam) govori u prilog razvoju sportskog turizma, a njegovi rezultati ukazuju na povećanu turističku aktivnost u Hrvatskoj. Turizam u Hrvatskoj nalazi se na prekretnici svog razvoja. Ratna razaranja u Hrvatskoj negativno su utjecala na turizam. Proces obnove hrvatskog turizma trebao bi ne samo obnoviti uništene turističke kapacitete, već i premostiti nedostatke dosadašnjeg razvoja turizma. Jedan od važnih čimbenika raznolikosti i kvalitete turističke ponude su sportsko-rekreacijske aktivnosti i programi koji pružaju mogućnost aktivnog odmora i rekreacije. U hrvatskom turizmu sportsko-rekreacijska ponuda dosegla je određeni stupanj razvoja, no ona je primarno orijentirana prema masovnom turizmu. Politika razvoja hrvatskog turizma, koja je usmjerena na jačanje kvalitativnih čimbenika turističke ponude, izražava potrebu za unapređivanje sportsko-rekreacijske ponude koja će biti kompatibilna s novom kvalitetom hrvatskog turizma. Ovaj rad tretira turizam i sport kao međusobno povezana područja, te naglašava čimbenike njihove međuovisnosti. Uloga sporta u turizmu očituje se kroz brojne funkcije koje su zajedničke sportu i turizmu. Te funkcije su: zdravstvena funkcija, obrazovna funkcija,

⁵ Izvor: Došen, L. (2021). 'Sportski turizam u Republici Hrvatskoj', Završni rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

društveno-politička funkcija i ekonomska funkcija. Sport i rekreacija, osim što obogaćuju turističku ponudu, često postaju glavni motiv putovanja u pojedina turistička odredišta. Takva putovanja predstavljaju posebnu selektivnu vrstu turizma - sportsko-rekreacijski turizam. Osim humanističkih funkcija, sportsko-rekreacijski turizam je i kreator određenih gospodarskih vrijednosti. Ekonomski učinci sporta u turizmu ostvaruju se unutar turističke organizacije, ali i izvan turizma (industrija sportske opreme, građevinarstvo, obrtništvo, trgovina i dr.). U Hrvatskoj je razvoj sportskog turizma započeo već u 20. stoljeću, kao i rast popularnosti masovnog turizma. Hrvatska je bila još dio Jugoslavije i privlačila je turiste zbog svojih jeftinih cijena i svog prekrasnog sunca i mora. „Zahvaljujući višestrukim uspjesima hrvatskih sportaša te odličjima koja kontinuirano osvajaju već skoro tri desetljeća, Hrvatska u svijetu sve više biva prepoznata kao sportska nacija.“⁶ U to doba popularno je bilo planinarenje, biciklizam i jedrenje. Bogatstvo prirode i prirodnih resursa u Hrvatskoj učinili su prirodnom pojavom nekolicinu područja koja su idealna za razvoj sportskog turizma. Jadranska obala prepuna je vodenih sportova kao što su jedrenje, ronjenje i kajakarenje. U planinama poput Dinare, Biokova i Velebita pruža se mogućnost planinarenje, alpinizma i skijanja. Rafting, ribolov i kajakarenje sportovi su koji se također provode na rijekama i jezerima. U posljednjim se godinama puno ulagalo u sportsku infrastrukturu Hrvatske. Sagrađeni su mnogi sportski centri i dvorane kako bi mogli ponuditi mnoge različite aktivnosti. Hoteli i smještaji su postavili specijalizirane ponude za sportaše koje uključuju wellness programe, fitness centre i sportske teretane sa dostupnim trenerima. Golf tereni u Istri i Dalmaciji privuklo je specifičnu nišu turista. Hrvatska je jako sposobna u organizaciji, te s toga razloga privlači turiste zbog mnogih međunarodnih i lokalnih sportskih događanja kojima je Hrvatska domaćin. Za primjer možemo uzeti ATP (teniski turnir) u Umagu. Naravno, Hrvatska nogometna reprezentacija i HNL liga također privlače mnoge posjetitelje, s obzirom na rezultate prethodnih godina Hrvatskih nogometaša, nedvojbeno je da doprinose privlačnost sporta u Hrvatskoj. Sportske škole i kampovi postaju sve popularniji, posebno za mlade sportaše. Nogometni kampovi koji su organizirani od strane poznatih klubova i akademija. Škole za jedrenje pružaju mogućnost za učenje i usavršavanje. Također, procvat je doživio i aktivni turizam koji uključuje aktivnosti poput planinarenja, biciklizma i trčanja. Biciklističke rute posebno su poznate u Istri i na

⁶ Izvor: crosports.com <https://cro-sports.com/sportska-hrvatska/uspjesi-hrvatskog-sporta/>

otocima, planinarske rute, nacionalni parkovi i planinski masivi imaju razne rute u ponudi. U Splitu i Zagrebu popularni su maratoni i trke. Sportski turizam je aktivno promoviran sa strane hrvatskih turističkih zajednica i lokalnih vlasti. Marketinške kampanje usmjerene su na prikazivanje Hrvatske kao destinacije za sportske entuzijaste. Sportski turizam ima veliki ekonomski utjecaj u povećanju prihoda i razvoju lokalnih zajednica. Hrvatska se pozicionira kao atraktivna destinacija za sportske entuzijaste iz cijelog svijeta, zahvaljujući svojim raznovrsnim prirodnim ljepotama, brojnim sportskim događanjima i modernoj infrastrukturi.

1.2. Značaj sportskog turizma za Dalmaciju

„Turizam Dalmacije temeljen je u prošlosti na sportskom turizmu.“⁷ Hrvatska se uvijek mogla pohvaliti predivnom prirodom te samim time i velikim turističkim potencijalom koji se nije dovoljno iskorištavao. Posljednih nekoliko godina sve je popularniji - sportski turizam, bilo da se radi o kayakingu, raftingu, trekkingu, bike turizmu ili tenis turizmu. Porastom brige oko zdrave prehrane i tjelovježbe ova vrsta turizma pronašla je svoju ciljnu skupinu te se progurala u turističku ponudu. Dok su trekking i planinarenje u Dalmaciji već dobro uhodani i poznati, Dalmacija s 1500 km uređenih biciklističkih staza postaje i sve popularnija destinacija za bicikliste. Turistička zajednica Splitsko - dalmatinske županije predstavila je u suradnji sa županijskim biciklističkim savezom projekt Biciklističke karte Dalmatinske zagore, a uređena je 21 biciklistička staza. Imajući to na umu, turistička agencija Sport i putovanja, u svoju ponudu, između ostalih, uvrstila je i programe Boat & Bike – Nacionalni parkovi Dalmacije, Boat & Bike – biciklističke ture južnom Dalmacijom koji povezuju izlete brodom i bike ture, a to je samo dio priče o bike turizmu. Projekt kojim se agencija najviše ponosi je Ilirija Tennis academy. Priča se odvija u Biogradu na moru, točnije hotelu Ilirija te teniskim terenima. Spaja sport, izlete, prirodu, kulturnu baštinu i odmor u jednu savršenu cjelinu. Programi obuhvaćaju različite kombinacije s tenisom - Tennis & Yoga, Tennis & Sail i Tennis & Bike, razni planinarski izleti koji mogu biti grupni ili individualni i čiji se sadržaj prilagođava željama klijenata. Zbog odlične lokacije kombiniraju se s izletima kao što su trekking u NP Paklenica, Jeep safari, NP Krka, NP Plitvice i druge atraktivne destinacije. NP Paklenica idealna je za trekking zbog neposredne blizine i iznimne ljepote planinskih vrhova uz fantastičan pogled na more.

⁷ Izvor: Poslovni turizam <https://www.poslovniturizam.com/mice-magazin/vijesti/neiskoristeni-potencijal-turizma-hrvatske-sportski-turizam/2184/>

Pogled s Anića kuka na kanjon Velike Paklenice, na cijeli zadarski arhipelag i Maslenički most koji se nadvija nad kanjonom Maslenica prema Novigradskom moru nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Sportski turizam obogatio je turističku ponudu, produžio je turističku sezonu te popularizirao Dalmaciju kao destinaciju sportskog turizma gdje ga čeka svijetla budućnost.

2. Zadarska županija

Zadarska županija je jedna od 21 županija Republike Hrvatske. Ona je smještena u samom centru jadranske obale, te je okružuje prekrasna raznolika priroda sa brojnim otocima i otočićima koji nude mogućnost bavljenja raznim aktivnostima tijekom odmora. Zadarska županija obuhvaća sjeverni dio Dalmacije, te arhipelag koji se sastoji od stotine otoka, otočića i stijena, planinski lanac Velebit, kanjon rijeke Zrmanje i naravno najveće slatkovodno jezero u Hrvatskoj, Vransko jezero. Ono što privlači mnoge posjetitelje i turiste u Zadarsku županiju su: nacionalni parkovi, parkovi prirode, otoci, rezervati, šume, polja, uvale i plaže. Uz sve navedeno dokazuje se činjenica da je prostor Zadarske županije savršeno mjesto za izvedbu različitih sportskih aktivnosti na otvorenom. U turističku ponudu Zadarske županije pripada biciklizam, penjačke aktivnosti, vodeni sportovi na rijeci ili moru te trčanje.

2.1 Povijest sportskih događanja

„Malo tko zna da su se u 14. stoljeću u Zadru održavale "kopljoigre" – konjičke igre kopljem, koje su čak 300 godina starije od Sinjske alke, a održavale su se prigodom dolaska hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika pred Zadar“.⁸ Početke organiziranog bavljenja sportom u Zadru možemo smatrati od 1857. godine, kada je osnovano lovačko društvo pod punim imenom Per la Societa di cacciatori in Zara. PRIMA SOCIETA CITTADINA DEL TIRO AL BERSAGLIO (PRVO GRAĐANSKO DRUŠTVO ZA GAĐANJE) – osnovano je 1871. godine sa sjedištem u Zadru. Sportska događanja u Zadarskoj županiji protežu se kroz stoljeća. Reflektira se bogata kulturna baština i razne tradicije ovog područja. Zadar je glavni grad Zadarske županije i ima važnu i dugu povijest sportskih aktivnosti, koja se proteže sve do antičkog doba. U antičkom razdoblju Rimljani su vladali područjem današnje Zadarske županije. Rimljani su bili tradicionalni ljudi koji su njegovali sportske aktivnosti i kulturu. Za to vrijeme Zadar je

⁸ Izvor: ezadar.net.hr prva enciklopedija zadarskog sporta: <https://ezadar.net.hr/sport/2198945/prva-enciklopedija-zadarskog-sporta/>

imao arenu. „A ta je arena navodno bila izvan gradskih zidina, negdje na području današnjeg Parka Vladimira Nazora.“⁹ Rimljani su provodili gladijatorske igre, a te igre nisu bile samo za zabavu nego su služile za jačanje zajednice i očuvanje tjelesne spremnosti. Arheološki nalazi koji su prikupljeni i u arheološkom muzeju u Zadru svjedoče o prisutnosti sportskih igara u Zadru. „Veslanje, prvi put u Hrvatskoj izravno se bilježe turniri 1346.-te godine nigdje nego u Zadru, zatim imamo alku koja se trči u Zadru najkasnije od 1410.-te i to u kontinuitetu sve do 1818 godine.“¹⁰ Zadarska županija u 19. i 20. stoljeću počinje se modernizirati. Osnivaju se sportski klubovi, organiziraju razna sportska natjecanja i izgrađuje se sportska infrastruktura. Prvi nogometni klub u Zadru osnovan je 1880. godine. U razdoblju između svjetskih ratova, u Zadru košarka ulazi u važan dio sportske povijesti Zadra. Osniva se KK Zadar 1945. godine koji ujedno postaje i najuspješniji košarkaški klub u bivšoj Jugoslaviji i Hrvatskoj. U modernom razdoblju, Zadar te cijela Zadarska županija postaju prepoznatljivi po brojnim sportskim događanjima i manifestacijama. Najznačajniji među njima je Zadarski košarkaški turnir. To je međunarodni turnir koji okupi najkvalitetnije europske košarkaške momčadi i privlači mnoge turiste. Košarka je postala značajan doprinos promociji Zadra kao sportske destinacije. Naravno ne smijemo zaboraviti i veslački klub. „Prošlo je točno stotinu godina od osvajanja prve zadarske veslačke olimpijske medalje. Osmerac zadarske Diadore osvojio je 17. srpnja 1924. na rijeci Seini u Parizu brončanu medalju na Olimpijskim igrama. Bila je to ujedno i prva zadarska olimpijska medalja u povijesti, a i prvi značajniji veslački uspjeh na našim prostorima.“¹¹ Ne smijemo zaboraviti spomenuti jedan od najpoznatijih sportskih događaja u Zadru, „Wings for Life World Run“. Globalna humanitarna utrka koja se održava u više država istovremeno. Jedna od rijetkih takvih lokacija u Hrvatskoj je Zadar koji zbog toga podiže populaciju grada na međunarodnu sportsku scenu.

2.2. Turistička infrastruktura za sportske aktivnosti

Turističkom infrastrukturom smatra se javna infrastruktura koja na području neke turističke destinacije izravno ili neizravno utječe na sami razvoj turizma i turističke ponude. Prema podacima koji su dobiveni od TZ Zadarske županije i na temelju

⁹ Izvor: lika club, arhiva zadar: <https://likaclub.eu/tag/zadar/page/5/>

Izvor: Šimatović, M. (2021). *Razvoj sportskog turizma s osvrtom na Zadarsku županiju* (Diplomski rad). Zadar: Sveučilište u Zadru.

¹⁰ Izvor: Morić Drago, 2013, Baština zadarskog sporta

¹¹ Izvor: Zadarski tjednik: <https://zadarskitjednik.hr/sport-i-rekreacija/danas-je-tocno-100-godina-od-prve-zadarske-olimpijske-medalje-2513004>

glavnog plana razvoja turizma Zadarske županije 2013.-2023. godine, zabilježeno je sljedeće stanje turističke infrastrukture:

- Aktivno je 29 turističkih zajednica od kojih djeluju i turistički informativni centri (TIC)
- Turistička zajednica Grada Zadra raspolaže sa još 5 turističkih ureda: Puntamika, Diklo, Pet cane, Kotino i Veli It
- Sportsko-rekreacijske građevine i tereni: Većina ih se nalazi na priobalnom području Zadarske županije. Za vrijeme ljetne sezone broj sadržaja se povećava otvaranjem sportskih terena u sastavu hotela, kampova i naselja kao i sportskog rekreativnog sadržaja na plažama.

Većina sportsko rekreacijskih sadržaja nalazi se na otvorenom području te ih nije moguće koristiti izvan ljetne sezone zbog vremenskih uvjeta.

- Turističke staze i šetnice smještene su uz obalu Zadarske županije te imaju uređenu šetnicu uz more „Lungo mare“. U Zadarskoj županiji postoje mnoge obilježene biciklističke i pješačke rute, a i brojni poljski putovi koji nisu turistički obilježeni, ali se koriste za šetnje, planinarenje i vožnju brdskim biciklom.
- Sportski centri: U Zadarskoj županije postoji mnogi sportski centri i dvorane, ali jedna od naj prepoznatljivim je Višnjik Sportski centar u Zadru. To je kompleks koji nudi sportske sadržaje za razne sportove te je ključan za održavanje sportskih događanja i pružanje prostora za sportske aktivnosti i treninge.¹²

„Cjelokupna športska i rekreacijska infrastruktura obuhvaćena u ŠC-u Višnjik (oko 190 tisuća metara četvornih) na raspolaganju je športskim udrugama, klubovima, savezima, drugim subjektima iz područja športa i športske rekreacije, skupinama građana i/ili pojedincima različite dobi i različitih interesa za organizirano ili spontano, te kontinuirano ili planski povremeno provođenje različitih planova i programa za sljedeće:

- Tjelesna i zdravstvena kultura (u području obrazovanja)
- Natjecateljski šport (sve vrste i kategorije)
- Sportska rekreacija (sport za sve)
- Kineziterapija i sport osoba s posebnim potrebama

¹² Izvor: Sportski centar Višnjik: <https://visnjik.hr/>

- Sportski turizam (organiziranje velikih sportskih priredbi i natjecanja)¹³

Sportski centar Višnjik obuhvaća multifunkcionalnu dvoranu koja nije samo domaćin sportskim događanjima nego i sportske i kulturne manifestacija (kampovi, festivali, sajmovi, kongresi, izložbe, seminari, koncerti i slično) a sve kako bi se omogućilo građanima Zadra da upotrebom sportske i rekreacijske infrastrukture podignu razinu fizičke i zdravstvene kulture i sportske rekreacije.

Slika 1 Sportski centar Višnjik u Zadru

- Stadioni i sportski tereni također doprinose potrebnu infrastrukturu za održavanje sportskih događanja i aktivnosti kao što su npr. nogometne, atletske i druga sportska natjecanja. Stadion Stanovi je najveći stadion u Zadru. „Stadion Stanovi su nogometni stadion u Zadru. Na njemu svoje domaće utakmice igra HNK Zadar. Može primiti do 5860 gledatelja. Sadašnji je oblik stadion dobio 1979., kada su trajale pripreme za Mediteranske igre, koje su se iste godine održale u Splitu. Tada je izgrađena i upravna zgrada NK Zadra.“¹⁴

¹³ Ibid

Izvor slike: <https://investcroatia.gov.hr/wp-content/uploads/2016/12/sc-visnjik-dvorana-dron.jpg>

¹⁴ Izvor: Travel Croatia: <https://travelcroatia.live/listing/stadion-stanovi/>

Izvor slike:

https://travelcroatia.live/wp-content/uploads/2021/11/23116828_480436179007554_3032392562282278568_o.jpg

Slika 2 Stadion Stanovi NK Zadar

Nautički turizam i marine u Zadarskoj županiji već spadaju u razvijene oblike turizma. U Zadarskoj županiji ima 10 luka nautičkog turizma i 44 sidrišta. Trenutno posluju četiri marine druge kategorije koje raspolažu sa 3.075 vezova od čega 800 pripada na kopnu, a 2.275 u moru. Također, postoje četiri marine treće kategorije koje raspolažu sa 663 veza od čega ih je 125 na kopnu i 538 u moru. U županiji postoje još dvije suhe marine, ali ne posluje niti jedna marina najviše kategorije. „Luka Zadar smještena je na poluotoku u samom središtu Zadra. Jedna je od najstarijih, a do preseljenja u Luku Gaženica bila je i jedna od najprometnijih luka u Republici Hrvatskoj. Luka Zadar uvijek je imala poseban značaj za Zadar i njegove građane. Izgradnjom Luke Gaženica i premještanjem trajektnog prometa središte Zadra rasterećeno je prekomjernog prometa i gužvi te je omogućen znatno kvalitetniji prihvat luksuznih brodova na kružnim putovanjima, jahti, turističkih brodova i drugih plovila. Lučka uprava Zadar realizirala je virtualnu šetnju i interaktivnu mapu Putničke luke Zadar kako bi svim zainteresiranima dodatno približila sadržaje i mogućnosti ove luke.“¹⁵ Također jedna od poznatih marina je, marina Kornati u Biogradu na Moru. „Prepoznavši iznimni potencijal Biograda na Moru kao nautičkog grada smještenog u neposrednoj blizini kornatskog arhipelaga, Ilirija d.d. je davne 1974. godine izgradila prvu nautičku luku u Hrvatskoj, današnju hotelsku luku iz koje se sustavno započeo razvijati nautički

¹⁵ Izvor: Lučka uprava Zadar: <https://www.port-authority-zadar.hr/>

turizam po cijelom Jadranu, i prvu vlastitu charter flotu od četrdeset Elanovih plovila, te je s punim pravom ponijela naziv pionira nautičkog turizma, dok je grad Biograd postao kolijevka nautičkog turizma.“¹⁶ Marina Kornati je danas među top 3 marina u Hrvatskoj. Marina je kompletirala svoje usluge i povećala kapacitet te sadrži 805 vezova od čega ih je 70 na kopnu i 15 na gatova sa priključcima za struju i vodu.

Slika 3 Marina Kornati Biograd na Moru

Biciklističke staze: „Cikloturizam je oblik turizma u kojem turist kreće na putovanje radi uživanja u vožnji biciklom te na taj način upoznaje područje na kojem boravi. Cikloturistima su glavni motivi za putovanje relaksacija, opuštanje, zdrav život i boravak u prirodi. Cikloturiste možemo podijeliti u dvije kategorije: izletnike koji iz primarne destinacije rade izlete na biciklu i istražuju okolicu te izletnike kojima je bicikl glavno prijevozno sredstvo na turističkom putovanju.“¹⁷ Zadarska županija ima dobar položaj te posjeduje prednosti za razvoj biciklističkog turizma (cikloturizma). Zbog svog prekrasno krajolika ima za ponuditi nezaboravne vidike. U regiji se nalaze označene

¹⁶ Izvor: Marina Kornati Biograd na Moru: <https://www.marinakornati.com/>

Izvor

<https://www.marinakornati.com/phpthumb/phpThumb.php?w=500&h=320&zc=1&aoe=1&src=/clients/1/gallery/5hbzh0vwa113i7c.jpg>

slike:

¹⁷ Izvor: Džapo Ivan, 2021. Sport u suvremenom turizmu na području Zadarske županije, Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Biograd na Moru

biciklističke staze koje od zadarske obale vode prema Zatonu, Ninu i otoku Viru, nakon toga prema mjesečevoj površini otoka Paga pa sve do nacionalnog parka Paklenica. Staze koje su manje zahtjevne vode prema jugu. Mjestima kao što su Bibinje, Sukošan, Biograd, Pakoštane te prema parku prirode Vransko jezero. Popularna biciklistička ruta je Ruta sunca, koja prolazi kroz Zadar, Nin i Biograd na Moru. Zadar Bike Magic je projekt koji ujedinjuje sve spomenute staze te je usmjeren specifično na segment biciklizma koji je jedan od značajnijih oblika turizma u Zadarskoj županiji.

Vodeni sportovi u Zadarskoj Županiji pridonose velik broj posjetitelja. Zadarska Županija ima prekrasnu netaknutu prirodu u kojoj nudi različite sportove na vodi. U cijeloj županiji mogu se isprobati sportovi poput ronjenja, jedrenja, veslanja, kiteboarding i wakeboarding ili kajakarenje. Na zadarskom arhipelagu turisti mogu kayakom vidjeti naseljene otoke u novom svijetlu, istraživati i roniti između olupinama i starim podvodnim arheološkim nalazištima. Na plaži Ždrijac, pruža se kitesurfing usluga. To je plaža koja ima optimalne uvjete za naučiti osnove sporta i napredovanje u njemu. Također postoje sportovi koji su nastrojani prema adrenalinu, poput: parasailing, vožnja na banani, jurnjave jet-skijem te mnoge druge sportske aktivnosti namijenjene za turiste. Što se tiče vodenih sportova, oni se ne održavaju samo na moru, također velik broj turista isprobava rafting, kayak, kanuing po rijeci Zrmanji koja se nalazi u istoimenom kanjonu i vodi sve do mora. „Rijeka Zrmanja već stoljećima probija svoj put prema moru, probijanjem temelja na karbonatima stvorila je jedan od najimpresivnijih kanjona u Hrvatskoj. Stoga je zaštićen kao značajan krajolik koji svake godine privlači velik broj ljubitelja prirode.“¹⁸ U Zadarskoj županiji postoji više ronilačkih centra koji pružaju edukaciju za ronioce početnike, a i napredne ronioce. U okolici otoka Telašćice, Dugog otoka i otoka Kornati nude se spektakularni prizori. Mogu se istražiti podvodne špilje, olupine brodova i slično. „Vrhunska lokacija za ronjenje je svakako Park prirode Telašćica - mjesto na kojem oštre bijele litice visoke 162 metra zaranjaju u duboko plavo more. Ronjenje je dopušteno od travnja do studenog na četiri lokaliteta - u blizini otočića Sestrica Mala, Korontan, Garmenjaka Veli i Garmenjaka Mali, a vidjet ćete litice u veličanstvenim bojama, obogatih morskom faunom i ukrašenih crvenim kolonijama gorgonija. Roniti niz i uz litice u Parku prirode Telašćica jedinstveno

¹⁸ Izvor: Vodeni sportovi na moru: Priroda i pustolovine
<https://www.zadar.hr/hr/dozivljaji/priroda-i-pustolovine/vodeni-sportovi-na-moru#:~:text=U%20cijeloj%20%C5%BEupaniji%20mo%C5%BEete%20isprobati,olupinama%20i%20podvodnim%20arheolo%C5%A1kim%20nalazi%C5%A1tima.>

je i nezaboravno iskustvo. Čak i u čudesnom Nacionalnom parku Kornati možete uživati u ronjenju na devet prekrasnih lokacija, ali nužno poštujući pravila Parka.“¹⁹ Zadarska županija napreduje i razvija se kontinuirano.

Slika 4 Ronjenje u Zadru

Slika 5 Nacionalni park Kornati

Prema svemu navedenom Zadarska županija pruža vrhunske uvjete za održavanje i organizaciju raznih sportskih događanja i aktivnosti. Krenuvši od rekreativnih sportskih sadržaja do sportskih centara i stadiona, te nautičkih marina i biciklističkih staza pa sve do modernih vodenih sportova. Ulažući u cijelu sportsku infrastrukturu, Zadarska županija pokazuje sebe kao vodeću destinaciju sportskog turizma u Dalmaciji te potiče ne samo turiste već i lokalno stanovništvo na bavljenje sportskom aktivnošću.

3.2. Primjeri sportskih destinacija: Zadar, Biograd na Moru, Nin

„Zadarska županija proteže se na prostoru ukupne površine 7.276,23 km², a smještena je na središnjem dijelu hrvatske obale Jadrana. Određena svojim prirodnim položajem u Republici Hrvatskoj, Zadarska županija postaje i značajna prometna poveznica; povezana je državnim cestama i autocestom A1 Zagreb – Split (tzv. Dalmatina), zračnim linijama (Zračna luka Zadar), trajektnim vezama s Anconom u Italiji (iz grada Zadra) te željezničkim pravcima s ostatkom Hrvatske.“²⁰

Vrsta površine	Površina RH	Dužina državne granice	Površina županije	Duljina državne granice u županiji	% površine u odnosu na Republiku Hrvatsku
Kopneni dio	56.594,59 km ²	950 km	3.643,33 km ²	24 km	6,40%
Morski dio	31.067,00 km ²	2.028 km	3.632,9 km ²	83,43 km	11.60%
Ukupno	87.661,00 km ²	2.978 km	7.276,23 km ²	107,43 km	8,30%

¹⁹ Ibid

²⁰ Izvor: Zadarska županija - <https://www.zadarska-zupanija.hr/>

Tablica 1 Površina Zadarske županije

Zadarska županija ukupne je površine 7.276,23 km² (8,3% ukupne površine Hrvatske), od čega 3.643,33 km² (6.4% površine RH) otpada na kopneni dio, a 3.632,9 km² na morski dio (11,6% teritorijalnog mora Republike Hrvatske). Zbog svoje prirodne ljepote i bogatom ponudom sportskih aktivnosti Zadarska županija privlači brojne turiste. U nastavku će se razmotriti ključne sportske destinacije u Zadarskoj županiji: Zadar, Biograd na Moru i Nin.

Zadar

Zadar je grad i središte Zadarske županije i šireg regionalnog kompleksa sjeverne Dalmacije i Like. Po broju stanovnika drugi je grad u Dalmaciji, a peti u Republici Hrvatskoj. Grad nudi razne sportske aktivnosti i infrastrukturno je razvijen za potrebe različitih sportskih entuzijasta. Košarka kao jedan od najpopularnijih sportova u Zadru, svoju tradiciju širi desetljećima unazad. KK Zadar, košarkaški klub grada, često je domaćin međunarodnih turnira i natjecanja. U sklopu sportskog centra Višnjik, smještena je dvorana Krešimir Ćosić koja je jedna od najmodernijih u cijeloj regiji te nudi vrhunske uvjete za održavanje sportskih događanja. Vaterpolo u Zadru je također jedan od značajnijih sportova u Zadru. Turniri i ligaške utakmice, privlače mnoge turiste i sportaše. Zadarski košarkaški turnir bilo je košarkaško natjecanje na poziv koje se ljeti igralo između hrvatskih i međunarodnih klubova u Zadru. Turnir se održavao svake godine od 2014. do 2019. godine. Već spomenute biciklističke rute po Zadru i rute za trčanje, jedne su od popularnijih sportskih aktivnosti. Trčanjem ili bicikliranjem po označenim rutama prolaze se prekrasni krajolici u okolici Zadra.

Slika 6 Zadar

Biograd na Moru

„Biograd na Moru, grad i luka u sjevernoj Dalmaciji, nalazi se 28 km južno od Zadra, prema popisu iz 2011. godine ima 5.569 stanovnika. Smješten je na malom polutoku i kopnu. Na njegovoj sjevernoj strani je uvala Bošana a na južnoj Soline.“²¹ Zahvaljujući svom položaju na najrazvijenijem dijelu hrvatske obale Jadrana, idealno je za nautički turizam i plovidbu. U blizini Biograda na Moru nalaze se 3 nacionalna parka: Paklenica, Kornatski arhipelag i Krka, kao i parkovi prirode: Vransko jezero i Telašćica. „Turistički razvoj Biograda počeo je između dva svjetska rata. Prvi gosti, Česi, počeli su dolaziti u Biograd tijekom 1920-tih. Prvi hotel sagrađen je 1935. na mjestu današnjeg hotela Ilirija. Brojni kulturni i zabavni programi i sportska događanja u ponudi su tijekom ljetnih mjeseci: pučke fešte na otvorenom, na vaterpolskom bazenu kod Hotela Ilirija, u kinu; sportski turniri i natjecanja se redovito održavaju.“²² Što se tiče sportskog turizma, Biograd na Moru nudi razne sportsko-rekreacijske mogućnosti kao što su jedrenje, ronjenje, košarka, odbojka na pijesku, nogomet i tenis. Prostor sa teniskim terenima je jedan od najvećih u okolici i osvijetljen je, pa se može koristiti i do kasno navečer. Tokom cijele godine u Biogradu se organiziraju razna sportska natjecanja, a posebnu važnost zauzimaju mnogobrojne regate zbog kojih i u zimskim mjesecima Biograd

²¹ Izvor: Grad Biograd na Moru <https://biogradnamoru.hr/>

²² Ibid

Izvor slike:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f8/Zadar_Croatia_2023.jpg/1200px-Zadar_Croatia_2023.jpg

posjećuju jedriličari iz cijeloga svijeta. Također turistička zajednica grada Biograda na Moru nudi izlete u Nacionalni park Paklenica gdje se može planinariti po planinarskim stazama te je to turistima planinarima veoma atraktivna aktivnost. Jedan od zanimljivih događaja u gradu je Triatlon „BiogradRUN“ koji okuplja natjecatelje iz cijelog svijeta i uključuje, plivanje, biciklizam i trčanje kroz prekrasne krajolike. „BiogradRUN je utrka koju organizira Triatlon klub Zadar, a pokrovitelj je Turistička zajednica grada Biograd na Moru s ciljem promocije grada, njegove turističke i sportsko rekreativne ponude.“²³

Slika 7 Biograd na Moru

Slika 8 BiogradRUN

²³ Izvor: BiogradRUN <https://biograd-run.com/>

Izvor slike: https://www.apartmanija.hr/slike/apartments/27772_9377_1648748463.jpg

Izvor slike: <https://heritagecroatia.com/storage/1723/conversions/QVIAw4Lh5s-main.jpg>

Nin

Grad Nin je jedan od najstarijih gradova u Hrvatskoj, poznat po svojoj kulturnoj baštini i prirodnim ljepotama, ali također nudi sportske aktivnosti koji su privlačni za sve posjetitelje. U Ninu je poznata laguna koja pruža bavljenje svim vrstama sporta. U okolici Nina postoje 110 km uređenih biciklističkih staza koje imaju prekrasne vidike na krajolik i netaknutu prirodu. „Ninska laguna, je zahvaljujući povoljnim vjetrovima, pogodna za jedrenje na dasci kao i sve popularnije zmajarenje. Za početnike, kao i one koji žele obnoviti sportske vještine, recimo i to da se ovdje organiziraju i škole svih ovih sportova te iznajmljuje vrhunska oprema. Ovdašnji konjički klub organizira turističko rekreativno jahanje za djecu i odrasle, tečaj jahanja te terapijsko jahanje.“²⁴ Zaton Holiday resort ima dugačak popis sportova koji su mu dio ponude. U turističkom naselju nalaze se teniski tereni, tereni za odbojku, mali nogomet, kuglanje, stolni tenis i mini golf. Postoji i mogućnost učenja i edukacije jer imaju škole jedrenja i parasailinga.

Slika 9 Zaton holiday resort

Zadar, Biograd na Moru i Nin su jedne od ključnih sportskih destinacija u Zadarskoj županiji. Privlače turiste sa šarolikim interesom i razinom iskustva, te im pružaju mogućnost uživanja u aktivnom odmoru uz prekrasan krajolik i prirodnu ljepotu ovog područja. Sportska ponuda u kombinaciji sa naprednom sportskom infrastrukturom,

²⁴ Izvor: Turistička zajednica grada Nina <https://m.nin.hr/>

Izvor slike: <https://www.zaton.hr/media/images/blog/activities-more-at-no-extra-cost-at-zaton-holiday-resort/1.jpg>

čini Zadarsku županiju atraktivnom destinacijom za sportski turizam i zadovoljava očekivanja i potrebe turista.

3. Šibensko-kninska županija

Šibensko-kninska županija, smještena je u središnjoj i sjevernoj Dalmaciji. Bogata prirodnim ljepotama i povijesnim znamenitostima te kulturnom baštinom. Šibensko-kninska županija nudi širok spektar sportskih aktivnosti. U ovom poglavlju detaljno će se obraditi sportski turizam Šibensko-kninske županije. Povijest sportskih događanja, ponuda sportskih aktivnosti i gradovi te naselja koji su značajni centri sportskog turizma. Šibensko-kninska županija nalazi se na krškoj površini, a u svom jadranskom području mora, sadrži 281 otoka i hridi. Uz to ima i vrlo razvijenu obalu te visokorazvijenih turističkih područja. U županiji se nalazi 1831m visine najviši vrh Hrvatske – Dinara na istoimenoj planini te nacionalni parkovi Kornati i Krka. Djelomično zahvaća i dva parka prirode Vransko jezero i Velebit.

3.1. Sportski turizam u povijesti

„Šibensko-kninska županija poznata je po bogatoj povijesti sportskih aktivnosti. Ukorijenjena je u prirodnim resursima, povijesnim događajima i kulturnoj baštini.“²⁵ Ovo područje poznato je po svojoj raznolikosti koja je omogućila razvoj različitih sportskih aktivnosti koje privlače posjetitelje još od antičkih vremena. U doba antike, područje današnje županije bilo je naseljeno Ilirima i nekoliko vremena kasnije Rimljanima. Oni su donijeli svoje sportske običaje. Nisu bila organizirana natjecanja i turniri, ali su se izgradile terme (javna kupališta) gdje su se odvijale razne sportske aktivnosti poput hrvanja, trčanja i bacanja diska. Tada objekti nisu bili namijenjeni samo sportskoj aktivnosti već i društvenoj. Organizirana su bila društvena okupljanja za razonodu. U srednjem vijeku, u Šibeniku su se nalazile plemićke obitelji poput Galvanija i Dominis. U to doba sportske aktivnosti su se više vezale uz vojnu obuku i plemićke turnire. Grad Šibenik je kao važno obalno središte, organizirao viteške igre i turnire koji su privlačili lokalno stanovništvo i plemstvo. Lov i jahanje također je bilo popularno među plemstvom i to se može smatrati počecima modernih sportova.

²⁵ Izvor: ŠibenikIN <https://m.sibenik.in/zaboravljeni-sibenik/sad-bi-svi-u-sibeniku-i-dominisi-i-galbijani-bili-iz-srednjeg-vijek-a-prava-istina-je-potpuno-drugacija/173785.html>

Sportski turizam procvjetao je u razdoblju nakon završetka drugog svjetskog rata. Kada se ponovno počinju obnavljati i nacionalizirati razorena turistička infrastruktura. „Poslije završetka Drugog svjetskog rata počinje se obnavljati i nacionalizirati razorena turistička infrastruktura koja je stradala u ratnim razaranjima, a u isto vrijeme uspostavljaju se i prvi nacionalni parkovi i parkovi prirode te razni filmski, glazbeni i dramski festivali.“²⁶ Šibenik se isticao kao zdravo prebivalište. Navodi se gradsko kupalište Jadrija kao mjesto puna sunca, čistog zraka i borove šumice za šetnju. U 20. stoljeću, za vrijeme gospodarske ekspanzije, počinju se podizati turistički objekti poput hotela, kampova, marina i turističkih naselja. Šibenik je postao važna luka i trgovački centar, što je privlačilo posjetitelje i investitore. Sportski turizam je doživio značajan rast kada su se osnovali brojni sportski klubovi kao što su nogometni, košarkaški i teniski klubovi. Također, Šibenik je postao popularan i zbog sportova na vodi, poput jedrenja, plivanja i veslanja. „Prirodne vrijednosti izrađene u razvedenoj obali, bogatom otočnom arhipelagu, prirodnom fenomenom rijeke Krke, kao i činjenica da stari dio grada Šibenika predstavlja riznicu hrvatske povijesno-umjetničke baštine imperativno su 1970.-ih godina postavile turističku privredu u prioritetan pravac razvoja Šibenika. Istovremeno s izgradnjom infrastrukturnih objekata, podizani su turistički kapaciteti u cijeloj općini, dok je pokraj Šibenika izgrađen hotelski kompleks „Solaris“ koji je u to vrijeme raspolagao s 3000 postelja, a u samom centru grada, izgrađen hotel „Jadran“.“²⁷ Prvi sportski događaji poput jedriličarskih regata i atletskih natjecanja privlačila su posjetitelje iz cijele Hrvatske i inozemstva, a zbog sve veće izgradnje turističke i hotelske infrastrukture omogućavalo je dolazak sve većeg broja turista. Turistička naselja poput Vodica i Primoštena također su se počela razvijati kao sportske destinacije, imajući u ponudi raznovrsne sportske aktivnosti. Turizam se krenuo lijepo razvijati, sve do Domovinskog rata kada turizma skoro pa i nije bilo zbog nesigurnosti u zemlji i blokada na cestama prema primorju. Hoteli i smještajne jedinice služile su za prihvata i smještaj izbjeglica iz BiH i prognanicima iz Hrvatske. Tek nakon Domovinskog rata 1995-e posebice 2000-e dolazi do novog uzleta hrvatskog turizma. „Danas, osim Šibenika važno turističko središte u županiji su Vodice. Turizam je najbitnija grana za gospodarstvo grada Vodica. Zamjećuje se sve veći uzlet turizma u

²⁶ Izvor: croatia.eu <http://croatia.eu/>

Izvor: Červar, G. (2014). IVICA POLJIČAK: ŠIBENIK NA KVADRAT. Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, (1-2/2014)

²⁷ Izvor: Maštrović, A., 1972: Šibenik, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb

gradu posebice u recentnije vrijeme. 2010. godina grad broji gotovo 371 tisuću noćenja, a u samom vrhuncu sezone u gradu je bilo i do čak 60 tisuća turista. U gradu su otvoreni mnogobrojni hoteli od kojih su najpoznatiji Olimpija (4*) i Olympija Sky (4*), hotel Punta (*4) i hotel Imperial (3*).²⁸ Marina Mandalina u Šibeniku postala je jedna od najvažnijih središta za jedrenje. Jedriličarske regate postaju tradicionalni događaji koji privlače brojne turiste. Regate poput Jabuka regata i Kornati Cup već godinama promoviraju Šibenik i okolna područja kao značajne destinacije za jedrenje.

Slika 10 Kornati Cup

Turističke zajednice i lokalne vlasti prepoznaju važnost sportskog turizma za regionalni razvoj i ekonomiju, te počinju sve više promovirati sportska događanja. Tako i razvojem ronilačkog turizma uzdignuti su ronilački centri koji nude tečajeve i pružaju izlete za prekrasne podvodne lokacije. Biciklizam i planinarenje doživljavaju procvat sa razvijenim mrežama biciklističkih i planinarskih staza koji prolaze kroz prelijepe prirodne krajolike. Park prirode Vransko jezero koji dijelom zahvaća Zadarsku i Šibensko-kninsku županije postaje popularna destinacija za bicikliste i planinare omogućavajući im promatranje raznih vrsta ptica. U parku je dosada zabilježeno oko 235 vrsta ptica. U Šibensko-kninskoj županiji postojalo je više sportskih manifestacija, a najznačajnije su: Međunarodni dječji festival u Šibeniku. Prvi puta se održao 1958. godine i uključivao je i sportske aktivnosti i natjecanja za djecu. Već spomenuta

28

Izvor: Grad vodice <http://www.grad-vodice.hr/>

Ibid

Izvor: Park prirode Vransko jezero <https://www.pp-vransko-jezero.hr/>

Izvor slike: https://camprehut.com/images/uploads/551/kornati_kup.jpg

Šibenska regata. Poznata je jedriličarska regata koja se održava svake godine. Veslačka natjecanja na rijeci Krki. U organizaciji Veslačkog kluba u Šibeniku, često se održavaju natjecanja i regate na rijeci Krki te privlači veslače iz cijele Hrvatske.

Slika 11 Veslanje na rijeci Krki

Razvojem sportskog turizma u Šibensko-kninskoj županiji značajno je utjecao na lokalnu zajednicu. Stvorila su se nova radna mjesta, poticala lokalnu ekonomiju i doprinosilo se očuvanju prirodne i kulturne baštine koja je prisutna i dan danas. Povijest sportskog turizma u Šibensko-kninskoj županiji odražava bogatu tradiciju sportskih i rekreativnih aktivnosti. Sport igra ključnu ulogu u razvoju područja Šibensko-kninske županije te je čini izuzetno atraktivnom u sklopu sa svojom prirodom i kulturom za sportski turizam.

3.2. Ponuda sportskih aktivnosti: ronjenje, jedrenje, planinarenje

Šibensko-kninska županija ima raznu ponudu sportskih aktivnosti koja privlači turiste iz inozemstva, a i Hrvatske građane iz drugih područja. Među najpopularnijim aktivnostima na području Šibensko-kninske županije su: ronjenje, jedrenje i planinarenje. Ronjenje je jedna od najprivlačnijih sportskih aktivnosti ne samo u Šibensko-kninskoj županiji nego i u već prije spomenutoj Zadarskoj županiji, a i po županijama i regijama duž cijele obale Hrvatske. Kao što je već i prije bilo spomenuto, Hrvatska ima prekrasan i bogat podvodni svijet. Zahvaljujući čistom moru i pogodnoj klimi i područje Šibensko-kninske županije može se pohvaliti svojim fascinantnim podvodnim lokacijama. Ronilački centri u Šibeniku, Vodicama, Primoštenu i na otoku

²⁹ Ibid

Izvor slike 11: <https://www.morski.hr/content/images/size/w1170/2024/06/nives-crnogaca-poljska-2024-krka--1-.jpg>

Murteru organiziraju tečajeve ronjenja, ali i izlete do atraktivnih ronilačkih lokacija. U nastavku su neki od najpopularnijih ronilačkih lokaliteta:

Slika 12 Nacionalni park Kornati

Nacionalni park Kornati je pravi raj za ronioce. On vrvi od koraljnih grebena i njihove fascinantne formacije, podvodnih špilja i olupina brodova.

Slika 13 Plava špilja na otoku Biševo

Zbog svojih spektakularnih svjetlosnim efektima, Plava špilja je jedna od najposjećenijih destinacija među roniocima. „Špilju je moguće posjetiti samo za povoljnih vremenskih prilika, dok i najmanji valovi juga zatvaraju ulaz posjetiteljima. Najljepše boje unutar špilje dolaze do izražaja sredinom dana, ali treba imati na umu da se tada i mnogi drugi žele stopiti s tom hipnotizirajućom modrinom.“³⁰

³⁰ Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/nautika/modra-spilja-carstvo-morske-medvjedice>
Izvor slike 12: https://www.scubalife.hr/wp-content/uploads/2022/07/Mana-DZ-SM_1285ps.jpg

Slika 14 Olupina Francesca da Rimini

Olupina Francesca da Rimini nalazi se u blizini Šibenika. Brod je potopljen tijekom Drugog svjetskog rata. Istraživanje olupine pruža ronionicima pogled u povijest. „Francesca da Rimini talijanski je teretni ratni brod izgrađen u Rijeci 1942. Dug je 42 m, širok 12 m i ukupne težine 281 tonu.“³¹

Kao što se već moglo uočiti, jedrenje je izuzetno popularna aktivnost u Šibensko-kninskoj županiji. Zbog razvedene obale, izgradnje marina i postojanje povoljnih vremenskih uvjeta, ova aktivnost privlači nautičare iz cijelog svijeta. „D-Marin Mandalina jedina je hrvatska marina posebno dizajnirana za prihvat megajahti te prepoznata od strane prestižnog londonskog The Yacht Harbour Association. Marina se nalazi u Šibeniku i jedna je od najsigurnijih marina na Jadranu.“³² Ona nudi vrhunske uvjete za jedrenje. Iz marine nautičari mogu krenuti na jedrenje prema nacionalnim parkovima koje smo prije spomenuli, Kornati i Krka, a i ostalim atraktivnim destinacijama u okolini. Jedriličarske regate poput već spomenutih Kornati Cup i regata Jabuka vode natjecatelje po svojim izazovnim rutama, ali i kroz prekrasne vode pružajući priliku za jedrenje u jednom od najljepših dijelova Jadranskog mora. Još jedna popularna aktivnost u Šibensko-kninskoj županiji je planinarenje. Zbog Nacionalnog parka Krka, županija pruža mogućnost posjetiteljima da istražuju

Izvor slike 13: <https://holidays-in-komiza.com/wp-content/uploads/2019/12/holidays-in-komiza-modra-spilja.jpg>

³¹ Izvor: Tramonto diving: <https://divetramonto.com/hr/olupina-francesca-da-rimini/>

³² Ibid

prekrasan krajolik, uključujući planine, kanjone, rijeke i jezera. Nacionalni park Krka jedan je od najpoznatijih planinarskih odredišta u Hrvatskoj.

„Nacionalni park „Krka“ smješten je na području Šibensko-kninske županije i obuhvaća površinu od 109 km² najljepšeg toka rijeke Krke i donji tok rijeke Čikole.“³³ Nacionalni park Krka nudi brojne planinarske staze od kojih se najviše ističe Skradinski buk, najveći slap parku, a još među poznatijim stazama su: Staza lozovac, Staza Goriš-Torak, Staza Brnjica, Staza Ključica, Staza Rogovo i druge, a također nudi biciklističke staze a i razne sportove biciklističkog turizma. „Tri su početne i ishodišne točke svih ruta: Ispostava JU „NP Krka“ u Skradinu, posjetiteljski centar u Laškoviću i Eko kampus „Krka“ u Puljanima. Ukupno je dvanaest biciklističkih ruta, od toga tri MTB ili brdsko-biciklističke rute, tri *Road* ili cestovne i šest *Track* ruta za ugodnu obiteljsku vožnju.“³⁴ Dinara kao najviša planina u Hrvatskoj, nudi izazovne planinarske staze koje vode do samog vrha planine. „Dinara nije samo najviši hrvatski vrh, nego i jedna od osobito lijepih planina. Njezina jugozapadna stijena, visoka nekoliko stotina metara, veličinom zadivljuje i privlači poglede svakoga tko se nađe u njezinu podnožju, a osobitu joj ljepotu istodobno osiguravaju bogate cvjetne livade i šume koje ne odaju da je riječ o području bezvodnoga krša.“³⁵ Da bi se planinarilo na Dinaru, zahtjeva imati dobru fizičku kondiciju i kvalitetnu planinarsku opremu. Planinarski domovi i skloništa pružaju odmor planinarima tijekom svojih ekspedicija. Objekti su strateški smješteni duž planinarskih staza i nude osnovne uvjete smještaja. Ponuda sportskih aktivnosti u Šibensko-kninskoj županiji izuzetno je široka. Cikloturizam, ronjenje, jedrenje, planinarenje omogućava turistima upoznati prirodne ljepote i kulturne baštine ovog područja, a pritom dobro održavati fizičku aktivnosti.

³³ Izvor: Nacionalni park Krka <https://www.npkrka.hr/>

³⁴ Ibid

³⁵ Izvor: Hrvatski planinarski savez <https://www.hps.hr/info/dinara/>

Izvor slike: <https://croatia.hr/cmsmedia/Atrakcija/Priroda/dinara-aleksandar-gospic.jpg>

Slika 15 Dinara

3.3. Gradovi i naselja kao centri sportskog turizma: Šibenik, Vodice, Nacionalni park Krka

Šibensko-kninska županija nudi nekoliko ključnih destinacija koje su se razvile kroz povijest i kao središta sportskog turizma. U ovom podpoglavlju, detaljno će se istražiti tri glavna centra sportskog turizma, grad Šibenik, grad Vodice i Nacionalni park Krka.

Šibenik

Šibenik je jedan od najstarijih hrvatskih samorodnih gradova na Jadranu, glavni grad te kulturno, obrazovno, upravno i gospodarsko središte Šibensko-kninske županije. Po svojoj sportskoj infrastrukturi poznat je zbog modernih sportskih dvorana, stadiona i rekreativnih centara. Domaćin je mnogobrojnih sportskih klubova i udruga koje nude aktivnosti kao što su nogomet, košarka, tenis i plivanje. Košarkaški klub Šibenik koji se proslavio zbog svojih uspjeha na nacionalnoj razini, organizator je za redovne treninge i natjecanja koji su privlačni za turiste ljubitelje košarke. Dvorana Baldekin poznata kao „dvorana sa dušom i srcem“ također je veoma bitna za razvoj sporta u Šibeniku. Veslanje i jedrenje, već prije spomenuto. Veslački klub Šibenik pruža mogućnost treniranja i natjecanja u jedrenju i veslanju, a marina Mandalina omogućava sve potrebne uvjete. Grad Šibenik nudi i sportsko-rekreativne ture po gradu koje kombiniraju fizičku aktivnost sa kulturnim doživljajem. Grad također ima razne sportske radionice kao što je sportska radionica za djecu. Mala škola outdoor sporta za djecu na Malom Vignju. Sportske aktivnosti koje djeca izvode tijekom radionice uključuju: poligone prepreka, štafetne igre, skokove preko prepona, bacanje vreće/kugle, vježbe brzine, ravnoteže, preciznosti, kuglanje u rupu, skokove na jednoj i dvije noge te igre s loptom. Radionice penjanja i kanjoninga, te slobodnog zip lininga. Također se može kampirati uz obalu. „Sa širokim izborom kampova, čak i najzahtjevniji

kampisti mogu pronaći upravo ono što traže- kupanje u čistom moru, sunčanje u okruženju ljepote krajolika, aktivan odmor kroz sportove i druge rekreacijske aktivnosti i još mnogo toga.“³⁶

Vodice

„Vodice su turističko središte, poznato po svojoj živosti, raznolikosti turističke ponude i ljubaznim domaćinima. Smještene su na obali, u širokom zaljevu, 11 km sjeverozapadno od Šibenika, centra Šibensko-kninske županije. Vodice danas broje 10.000 stanovnika i idealno su mjesto za odmor gdje će svatko pronaći nešto za sebe.“³⁷ Vodice su poznate po svojim prekrasnim plažama. Živahan je grad i nudi brojne sportske aktivnosti. Vodice si je zadao cilj da iskoriste svoje znanje, iskustvo i infrastrukturu te da stvori ekskluzivnu i cjelovitu turističku ponudu koja će zadovoljiti i ispuniti svaku avanturističku čežnju za aktivnim odmorom. To dokazuju i sa svojom bogatom sportskom ponudom. Vodice su idealne za ljubitelje vodenih sportova. Grad nudi aktivnosti kao što su jedrene, windsurfing, skijanje na vodi, rentanje jet skija i ronjenje. Nude također biciklističke staze za ciklo turiste koje vode kroz slikovite krajolike i pružaju mogućnost istraživanja okolnih mjesta i prirodnih ljepota. Zbog svojih biciklističkih staza česta se sportska događanja svode na bike ture. Biciklijada „Pozdrav Proljeću“ event je kojim biciklisti laganom vožnjom od Vodica do lokaliteta Kozara idu u susret Proljeću. Te imaju i adrenalinski MTB Croatia cup Vodice gdje se utrkuju mountain bike stazom. Osim MTB Croatia cup-a, u Vodicama se i održava međunarodni odbojkaški turnir Summer cup Vodice. Poznati sportovi su i trekking te nordijsko hodanje, a i penjanje. Osim sportskih događanja i kulturna događanja privlače posjetitelje i stvaraju dodatnu vrijednost za sportske turiste. Kulturna događanja poput Vodice Jazz & Blues Festival i CMC Festival.

Nacionalni park Krka

³⁶ Izvor: Turistička zajednica Šibensko-kninske županije
<https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>

³⁷ Turistička zajednica grada Vodica <https://www.vodice.hr/hr/home>
Ibid

Nacionalni park Krka, koji je prepoznat zbog svojih spektakularnih slapova i bogatoj flori i fauni, jedan je od najvažnijih odredišta za sportski turizam u županiji. Park nudi masu staza za pješачenje i planinarenje. Turisti mogu uživati u pogledima na prekrasne krajolike i netaknutu prirodu poput rijeke Krke, slapove i bogatu vegetaciju. Najpoznatija staza već je prije bila navedena u radu jest ona koja vodi do Skradinskog buka, najvećeg slapa u Parku. Osim što posjetitelji mogu planinarenjem i biciklom proći kroz park, rijeka Krka nudi idealne uvjete za kayaking i kanuing kako bi posjetitelji turisti mogli istražiti mirne dijelove rijeke, uživajući u prirodi.

Nacionalni park Krka kao što je već prije bilo navedeno, dom je za preko 200 vrsta ptica, uključujući rijetke i ugrožene vrste. Promatranje ptica isto je jedna od popularnih aktivnosti koja se često kombinira sa pješачenjem ili biciklizmom.

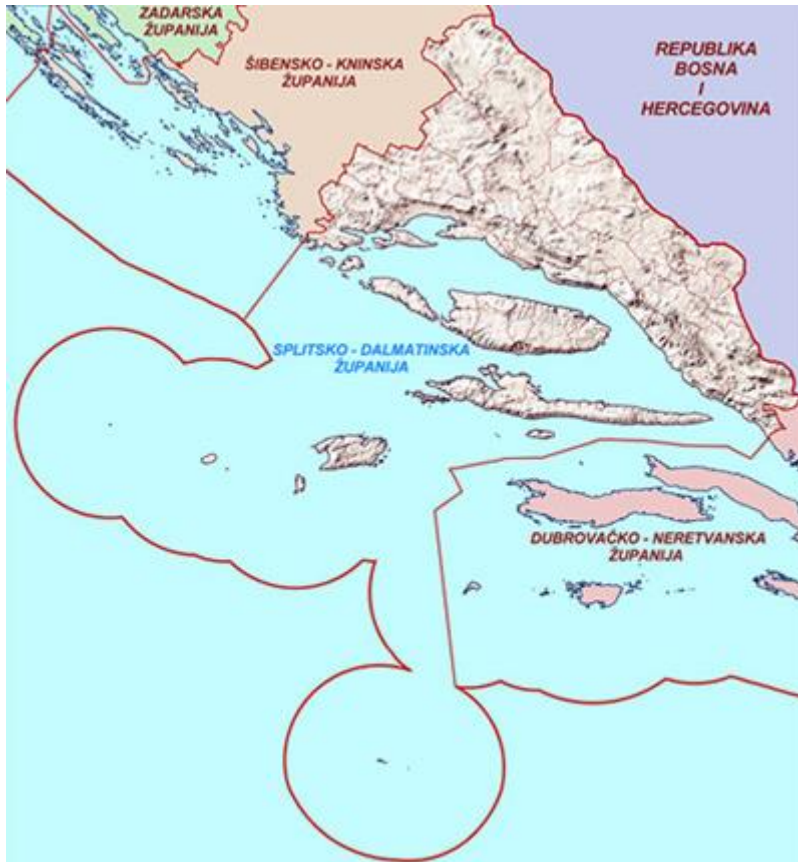
Slika 16 Skradinski buk, slapovi

Šibensko-kninska županija nudi bogatu i raznoliku sportsku ponudu koja zadovoljava interese raznih skupina turista. Šibenik i Vodice, te Nacionalni park Krka, predstavljaju ključne centre sportskog turizma privlačenjem posjetitelja svojim prirodnim zračenjima, bogatom kulturnom baštinom i širokom paletom, vodenih, kopnenih i rekreativnim sportskim aktivnostima.

4. Splitsko-dalmatinska županija

„Splitsko-dalmatinska županija prostorno je najveća županija Hrvatske - ukupne površine 14.106,40 km². Površina kopnenog dijela s površinom otoka je 4.523,64 km² (8% površine Republike Hrvatske), a površina morskog dijela je 9.576,40 km² (30,8%

morske površine RH). Najveći dio površine zauzima zaobalje (59,88%), dok najmanji udio površine otpada na otoke (19%).“³⁸

Slika 17 Prostor Splitsko-dalmatinske županije

U Splitsko-dalmatinskoj županiji rođeno je niz poznatih sportaša koji su postigli svjetski uspjeh. Uspješni sportaši dolaze iz raznih sportova kao što je nogomet, plivanje, atletičari, tenisači, veslači, košarkaši i jedriličari. Kao županija, ima velike predispozicije za sportske pripreme i sadržaje te je izuzetno povoljno područje za spoj turizma i sporta. Osim dijela uz more za razvoj sporta ima i dalmatinski krški krajolik koji je pogodan za Jeepsafari i foto-safari pri čemu se spaja proučavanje prirodnih ljepota i avanturizam. Kako i u prethodnim županijama tako i u Splitsko-dalmatinskoj županiji ronjenje je izuzetno zastupljeno. S obzirom da obiluje raznovrsnim podvodnim životom, ronionci mogu roniti po špiljama uz obilazak podvodnih zidova, grebena i olupina. „Jedno od najrazvijenijih područja slobodnog penjanja je Dalmacija. U Splitsko-dalmatinskoj županiji su najuređenija penjališta Hvar i Omiš. U Omišu se nalazi preko 140 uređenih smjerova, sportskih ili višedužinaca. Penjanje je omogućeno tijekom

³⁸ Izvor: Splitsko-dalmatinska županija <https://www.dalmacija.hr/>

cijele godine.³⁹ Planinarenje je također zastupljeno u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Postoje individualna i organizirana planinarenja u Parku prirode Biokovo. Poznatiji sportovi su i jahanje te paragliding. Splitsko-dalmatinska županija je jedna od najvažnijih područja vezano za sportski turizam u Hrvatskoj. U ovom poglavlju će se detaljno baviti sportskom tradicijom i kulturnim nasljeđem, sportskim događanjima i manifestacijama, sportskom infrastrukturom te sportskom ponudom na otocima.

4.1. Sportska tradicija i kulturno nasljeđe

Za splitsko-dalmatinsku županiju možemo reći da ima bogatu sportsku tradiciju i kulturno nasljeđe. U nastavku istražuju se ključni elementi sportske tradicije i kulturnog nasljeđa u ovom području. To uključuje i povijesne sportove, istaknute sportske klubove i poznate sportske događaje koji su oblikovali sportski turizam u ovakav kakav je danas u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Sport u Splitsko-dalmatinskoj županiji kroz povijest krenuo se razvijati oko 1877. godine kada se osnovalo prvo sportsko društvo pod imenom „Societa Bersaglio“ streljačko društvo. Kasnije su Talijani osnovali gimnastičko i mačevalačko društvo koje su zvali „Societa di ginnastica e scherma“ 1884. godine. Nekoliko godina kasnije studenti u Splitu osnivaju pomorski klub „Rowing & Yachting Club Adria“ koji je bio zaslužan za sportove veslanja i jedrenja. Nadalje, veliki značaj za sportski turizam Splitsko-dalmatinske županije imalo je društvo „Hrvatski sokol“ koje je često mijenjalo ime zbog društvenih i političkih promjena kroz godine. Bez obzira na to, imali su aktivne sekcije: gimnastike, mačevanja, rvanja, biciklizma, dizanja utega i nogometa. Zbog njihove inicijative osnovan je i teniski klub. Osim tenisa u klubu se vježbalo i mačevanje, boks te vožnja na koturaljkama. Kako su godine prolazile otvaralo se sve više klubova: plivački klub, mačevalački klub, veslački klub, te prvi nogometni klub u Dalmaciji „Hajduk“ 1911. godine. Vaterpolo je doživio svoj procvat nakon Drugog svjetskog rata. U Sinju se osnovao konjički klub „Dalmatinsko kolo jahača“. Također poznata je bila i atletika. „Atletika se njegovala u dosta splitskih klubova već od 1919. g. Prvu atletsku sekciju ustrojio je Hajduk 1920.g., a 1934.g. osniva se i pravi atletski klub „Agon“. Nakon II. svjetskog rata osnovan je 1945.g. atletski klub „Atletičar“.⁴⁰ Splitsko-dalmatinska

³⁹ Izvor: Milatić, M. (2021). 'Sportski turizam u Splitu : diplomski rad', Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet

⁴⁰ Izvor: Kuća slave Splitskog sporta

https://www.muzejsporta-st.hr/povijest_sporta_povijest_splitskog_sporta.html

županija je zaslužna za brojne sportove, od društva do klubova, značajno je pridonijela razvoju sportskog turizma.

Najistaknutiji sportski klubovi u Splitsko-dalmatinskoj županiji su:

Nogometni klub Hajduk: Osnovan 1911. godine. Hajduk je jedan od najpoznatijih i najuspješnijih nogometnih klubova u Hrvatskoj. Kroz povijest osvojio brojne nagrade i trofeje, a poznat je i po svojoj strastvenoj navijačkoj skupini, Torcidi. On nije samo klub, već i simbol grada Splita.

Košarkaški klub Split: Osnovan 1945. godine. Klub je poznat po razvoju mnogih kvalitetnih košarkaša. Split je zahvaljujući klubu postao prepoznatljivo središte košarke na međunarodnoj razini. Slavu je stekao osvajajući Europsku ligu tri puta zaredom (1989., 1990., i 1991.)

Veslački klub Gusar: Osnovan 1914. godine. Jedan od najuspješnijih veslačkih klubova u Hrvatskoj. Klub je stvorio poznate veslače koji su ostvarili odlične rezultate na natjecanjima, uključujući i olimpijske igre.

Najpoznatiji i najistaknutiji sportaši i olimpijci

Splitsko-dalmatinska županije izdvaja nekolicinu poznatih sportaša koji su postigli vrhunske rezultate u Hrvatskoj pa čak i na svjetskoj razini. Najistaknutiji su:

Blanka Vlašić: Najuspješnija hrvatska atletičarka. Blanku je međunarodno udruženje sportskih novinara (AIPS) 2010. godine izabralo za najbolju sportašicu svijeta. U 2010. godini proglašena najboljom atletičarkom Europe i svijeta, te najboljom sportašicom Europe. Godine 2007. proglašena najbolja atletičarka Europe. Dva svjetska zlata (2007. i 2009.) te srebro na Olimpijskim igrama u Pekingu 2008.

Ivano Balić: Jedan od najboljih rukometaša svih vremena, legendarni rukometaš. Na Olimpijskim igrama 2004. godine osvojio zlato i također na Svjetskom prvenstvu 2003. „U izboru IHF-a 2010. godine, proglašen najboljim svjetskim rukometašem svih vremena.“⁴¹

Izvor: Tomas, N. (2020). 'SPORTSKO REKREACIJSKI TURIZAM SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE', Specijalistički diplomski stručni, Sveučilište u Splitu

⁴¹ Ibid

Tonči Stipanović: Hrvatski jedriličar te europski i mediteranski prvak. Olimpijski i svjetski doprvak. U 2016. godini osvojio srebrnu medalju na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru.

Kulturno nasljeđe i utjecaj sporta na zajednicu

U Splitsko-dalmatinskoj županiji sport nije samo aktivnost već i dio kulturnog sadržaja i društvenog života. Sportski klubovi i događanja imaju ključnu ulogu u životu lokalnog stanovništva, koji zbog svojih uspjeha stvaraju osjećaj zajedništva i ponosa. Kulturne manifestacije i sport značajno doprinose očuvanju kulturne baštine i kroz događanja promoviraju sportski turizam u Splitsko-dalmatinskoj županiji. „U gradu Splitu je razvijenost sportskog turizma primjetna kroz ponudu vodenih sportova kao što je ronjenje, zatim skijanje na vodi, windsurfing, climbing, vožnja kajacima i kanuima, padobranstvo.“⁴² Primjeri sportskih događanja su: Split Half Marathon, WTA Croatian Bol Open, Sinjska Alka i Dalmacija Ultra trail, to su sportska događanja koja će se u nastavku detaljno razraditi. Splitsko-dalmatinska županija promovira sport kroz svoje sportske manifestacije i događanja, te kroz sportske klubove i poznate sportaše koji zajedno oblikuju identitet cijele županije i doprinose međunarodnoj prepoznatljivosti.

4.2. Sportski događaji i manifestacije

Splitsko-dalmatinska županija kao što je već spomenuto domaćin je brojnih manifestacija i događaja kada je sport u pitanju. U nastavku će se detaljno opisati najznačajnija sportska događanja u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Najznačajnija događanja su: Split Half Marathon: Sada će biti već 24. izdanje Splitskog polumaratona. „Start i cilj su na splitskoj Rivi, neposredno uz palaču cara Dioklecijana (koja je na listi svjetske UNESCO baštine), a na stazi je 6 okrepnih stanica i mjerenje prolaznog vremena na 6 mjesta uz live tracking prolazak svakog trkača. U cilju svakog sudionika koji završi utrku čeka medalja za sudjelovanje, koja će biti još bolja od prošlogodišnje.“⁴³

⁴² Izvor: Milatić, M. (2021). 'Sportski turizam u Splitu : diplomski rad', Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet

⁴³ Izvor: Turistička zajednica grada Splita: <https://visitsplit.com/en/6005/half-marathon>

Slika 18 Split Half Marathon

Izvor slike: https://activeincroatia.com/wp-content/uploads/2019/02/20190224-09_00_56-IMG_2895.jpg

Split Half Marathon je međunarodni polumaraton koji se svake godine održava u ožujku. On privlači turiste iz cijelog svijeta te dolaze kako bi iskusili povijesnu jezgru Splita i duž obalu Jadranskog mora. Ekonomski i turistički učinci ovog polumaratona ukazuju na to da značajno doprinosi lokalnoj ekonomiji. On donosi prihod kroz smještaj, ugostiteljstvo i druge turističke usluge.⁴⁴

2023/ 2.mjesec	Dolasci	Noćenja
Strani turisti	6.318	25.760
Domaći turisti	6.480	13.011
Ukupno	12.800	38.771

Tablica 2 Dolasci i ostvarena noćenja u veljači

Izvor: Turistička zajednica grada Splita, statistike

<https://visitsplit.com/hr/1648/statistike>

U tablici se može uočiti da je u mjesecu veljači ostvareno 12.800 dolazaka od kojih je 6.318 stranih turista, a 6.480 domaćih turista. Ostvarena noćenja 25.760 od stranih turista, a 13.011 domaćih turista što je ukupno 38.771 noćenja u Splitu. Ovaj podatak ukazuje na to da strani turisti dolaze zbog Splitskog polumaratona i ostaju nekoliko noćenja uživajući u povijesnoj jezgri grada Splita i ostalim atrakcijama, dok domaći turisti dođu da otrče polumaraton i otiđu nazad u svoje mjesto prebivališta.

⁴⁴ Ibid

Sinjska Alka: „Bitka junaštva, hrabrosti, snage, vještina, pokazatelj sigurne ruke, preciznog oka, slavlje naroda, pučka veselica.“⁴⁵ Sinjska Alka je hrvatska viteška igra. Održava se svake godine u nedjelju prve trećine kolovoza u Sinju, na godišnjicu pobjede nad turskim osvajačima 14. kolovoza kojom je okončana opsada grada 1715. godine. U 2024. godini održava se 309. Sinjska alka. Viteška igra također utječe na dolazak turista jahača zbog zanimljivog sporta. Također mogu naučiti nešto o povijesti zemlje Hrvatske, kako su Hrvati se obranili od opsjede Turaka.

Slika 19 Sinjska Alka

Izvor: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/64/Alkar_2_-_cropped.jpg/1200px-Alkar_2_-_cropped.jpg

„Alka je pojedinačno viteško nadmetanje u kome može sudjelovati najmanje 11 i najviše 17 alkara. Alkar, jahač na konju, u punom trku mora proći trkalištem dužine 160 m, (tolerira se vrijeme do 12 sekundi) te pokušava kopljem pogoditi središte malog željeznog kruga koji se zove alka.“⁴⁶

⁴⁵ Izvor: Croatian Hot spots

<https://croatia-hotspots.com/2019/10/top-manifestacije-u-splitsko-dalmatinskoj-zupaniji/>

⁴⁶ Ibid

WTA Croatian Bol Open: Je godišnji teniski turnir za žene na WTA Challenger Touru, koji se igrao u gradu Bolu na hrvatskom jadranskom otoku Braču. „Teniski turnir u Bolu na Braču davno je prešao hrvatske granice, turističku perjanicu otoka Brača pozicionirajući kao destinaciju s multiprofiliranim sadržajnim programom“.⁴⁷ Prvo izdanje turnira održano je krajem travnja 1991., a potom svake godine od 1995. do 2003. Turnir je tada prodan organizatorima Western & Southern Opena i preseljen u Cincinnati. Kasnije u 2016. do 2021. bio je opet organiziran u Bolu na otoku Braču. S time da je 2020. godina bila otkazana zbog pandemije COVID, a 2021. bila je posljednja godina jer se u 2022. godini premjestilo u Makarsku.

Slika 20 WTA Croatia Bol Open

Izvor: <https://total-croatia-news.com/wp-content/uploads/2018/05/DSC01245.jpg>

Dalmacija Ultra trail: „Idealan period za aktivni odmor u Dalmaciji je mjesec listopad, a idealan način za obilazak najzanimljivijih lokacija je sudjelovanje na Dalmacija Ultra Trailu.“⁴⁸ Dalmacija Ultra trail jedinstvena je utrka po planinama, uz more i kulturne znamenitosti. U Dalmacija Ultra trail prolazi se kroz staze vremeplova. Starta se iz centralnog mjesta događanja, grada Omiša. Uz pucanja gusarske kubure, kreće se u boj sa tvrđave. Prolazi se kroz napuštena sela u prekrasnom dalmatinskom kršu sa pogledima na more, rijeke i kanjone. Prolaze si pet planina: Biokovo, Mosor, Omiška

⁴⁷ Ibid

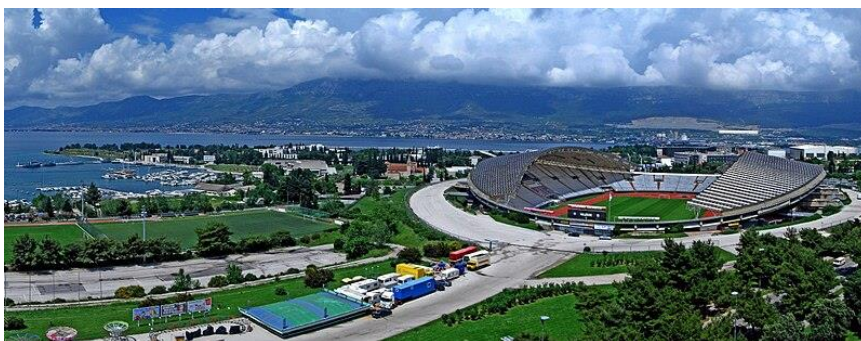
⁴⁸ Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/dogadjanja/dalmacija-ultra-trail>

Dinara, Primorska Kosa, Kozjak i tri rijeke: Cetina, Žrnovnica i Jadro. Omiš je također poznat po avanturističkom turizmu u kojem nudi kajaking, kanjoning te ima uzletišta za paraglidere.

Splitsko-dalmatinska županija nudi bogatu paletu sportskih događaja i manifestacija koje privlače turiste iz cijelog svijeta. Ovi događaji su neki od najznačajnijih koji doprinose promociji županije kao atraktivne destinacije za bavljenje sportom u ovom području.

4.3. Sportska infrastruktura: stadioni, sportski centri

Splitsko-dalmatinska županija je poznata po razvijenoj sportskoj infrastrukturi, no ima i prostora za napredak. Brojna sportska događanja i aktivnosti omogućavaju stadioni, klubovi, objekti i sadržaji. Ovo poglavlje istražuje najvažnije sportske objekte u županiji, uključujući stadione, sportske centre i specijalizirane objekte. Stadion Poljud koji je smješten u Splitu jedan je od najpoznatijih sportskih stadiona u Hrvatskoj. Gradski stadion Poljud, poznat je pod nadimkom Poljudska ljepotica, nalazi se u splitskoj četvrti Poljudu na sjeverozapadu grada, na mjestu gdje je nekad bilo ljekovito blato. Izgrađen je 1979. godine u sklopu izgradnje sportskih objekata Mediteranskih igara. „Arhitektonski je to objekt koji funkcionalnošću i tehničkim značajkama spada u vrh svjetskih standarda i ponosno se može nositi sa stadionima izgrađenim diljem svijeta.“⁴⁹ Danas na stadionu HNK Hajduk ugošćava europske i svjetske momčadi te je najviše poznat po nogometnim utakmicama i skupini temperamentnih, ludih navijača, Torcide.

Slika 21 Stadion Poljud

Izvor: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fb/Poljud_panorama_1.jpg/800px-Poljud_panorama_1.jpg

⁴⁹ Izvor: HNK Hajduk Split <https://hajduk.hr/klub/stadion>

Stadion je opremljen modernim svlačionicama, medicinskim sobama i konferencijskim prostorijama. Kompleks osim glavnog terena, pruža mogućnost bavljenja rekreativnim sportskim aktivnostima i fitnessom na pomoćnim terenima.

Sportski centar Gripe

„Sportski centar Gripe, športski je kompleks u Splitu. Velika dvorana ima kapacitet od 6.000 sjedećih mjesta. Koristi se za razne sportove, koncerte i manifestacije. Mala dvorana ima kapacitet od 1000 sjedećih mjesta, te se koristi za sportove i koncerte. Kompleks je izgrađen za odigravanje Mediteranskih igara 1979. godine. Usprkos tako dugoj tradiciji, objekti su i dalje u dobroj funkciji i udomljavaju niz sportova od kojih su mnogi ponijeli ime grada i države u svijet preko uspjeha sportaša koji su na njima proveli sate i sate treninga.“⁵⁰ Sastavni dio sportskog centra Gripe sadrži:

Velika polivalentna dvorana – njezina površina je 1.800,00 m² te se koristi za sportove: rukomet, košarka, odbojka, mali nogomet. Približno ima 6000 sjedećih mjesta.

Mala dvorana – površine 1.252,00 m² te služi za trenažni sustav za rukomet, košarku, odbojku, mali nogomet i ostale sportske aktivnosti. Ima otprilike 1000 sjedećih mjesta.

Streljana – isključivo se koristi za streljaštvo i ona je površine 143,00 m².

Judo dvorana – 280,00 m², koristi se za judo sport.

Dizanje utega – 180,00 m² te se koristi isključivo za dizanje utega i treniranje.

Stolni tenis – 184,00 m², dvorana se koristi za treniranje i natjecanja u stolnom tenisu.

Odvojeni objekti za borilačke sportove – 4 odvojena objekta, od koja su 2 površine od 160,00 m², te druga 2 površine od 185,00 m². Dvorane se koriste za boks, teakwondo, kick boxing i karate.

Boćalište – Dvorana je specijalizirana za boćanje te je površine 530,00 m²

Sportski centar Gripe je multifunkcionalni sportski kompleks smješten u Splitu.

⁵⁰ Izvor: Javna ustanova Sportski objekti <https://jusos.hr/sc-gripe/>

Slika 22 Atletski stadion Park Mladeži

Izvor: https://jusos.hr/wp-content/uploads/2021/12/park_mladezi5.jpg

„Sportski centar Park Mladeži nalazi se u gradskom predjelu Brodarica. Nositelj Sportskog centra je stadion Park Mladeži, drugi po veličini stadion u Splitu. Izgradnja je započeta 1949.godine, a za potrebe sadašnjeg nogometnog prvoligaša RNK Split, koji je na igralište prešao 1955.godine. Modernije klupske prostorije stadiona napravljene su uoči Mediteranskih igara koje su se održavale u Splitu 1979. godine. Kapacitet mu je oko 8000 sjedećih mjesta. Oko nogometnog terena postavljena je nova tartan staza pa se stadionom koristi i Atletski klub Split. Osim glavnog terena, u okviru S.C.-a sa zapadne strane postoji i pomoćni teren s manjim tribinama te još niz malih igrališta, svi s umjetnom travom, te pomoćne klupske prostorije prvoligaša RNK Split. Sa sjeverne strane nogometnog stadiona nalaze se otvorena atletska borilišta (bacanje kugle, kladiva, koplja)⁵¹ Sastavni dio atletskog stadiona Park mladeži:

Teretana – 140,00 m² koja se koristi za treniranje, pripreme sportaša i rekreaciju.

Dvorana za atletiku – 385,00 m², dvorana za atletičare.

Nogometno igralište – 7.400,00 m², koristi se za nogometne utakmice i infrastrukturno je kvalitetno napravljena, te ima otprilike 8 000 sjedećih mjesta. Također pomoćno nogometno igralište sa umjetnom travom i poligonom koja je površine 8.100,00 m².

⁵¹ Ibid

Atletska staza – 6.300,00 m². Koristi atletičarima za bavljenje atletikom. Sadrži 6 traka za trčanje, a također u sastavu ima zaletišta za skok u vis, skok u dalj, te bacanje kugle i kladiva.

Bacalište – 13.850,00 m². Prostor se koristi za sportove bacanja kugle, koplja, kladiva, diska i streličarstvo.

Atletski stadion Park mladeži organizira brojna atletska natjecanja od kojih su domaća i međunarodna prvenstva. Stadion je baza za treninge mnogih uspješnih i vrhunskih atletičara koji su postigli rezultate na olimpijskim i svjetskim prvenstvima.

Slika 23 Teniski centar Firule

Izvor: https://jusos.hr/wp-content/uploads/2021/12/tenis_centar_firule3.jpg

„U okviru teniskog centra Firule nalazi se klupka zgrada, centralno tenisko igralište s tribinama za oko 1500 gledatelja i malom dvoranom ispod južne tribine koja je namijenjena tjelesnoj pripremi, osam zemljanih teniskih igrališta bez tribina, dva igrališta s brzom podlogom i polivalentni prostor – igralište manjih dimenzija sa zidom na istom mjestu. U okviru Tenis centra djeluje nedaleko poznata teniska škola odnosno Tenis klub Split.“⁵²

Također ima i drugih objekata u Splitsko-dalmatinskoj županiji kao što su plivališta i bazeni. Postoji kompleks bazena u sklopu stadiona Poljud koji se koriste za vaterpolo, plivanje i druge vodene sportove. Isto tako, poznat je i plivački centar Mornar koji nudi odlične uvjete za plivače i vaterpoliste. Iako sportska infrastruktura ovim izgleda

⁵² Ibid

dovoljno razvijena i moderna, još uvijek ima mjesta za napredak. Splitsko-dalmatinska županija ima potencijal za sportsko-turistički razvoj prvenstveno po obujmu svoje sportske aktivnosti i postignutim rezultatima sportaša koji su odrasli u županiji i osvojili Olimpijske i svjetske medalje. No kako s godinama polako sportski klubovi propadaju na lokalnim razinama, nedovoljno se ulaže u klubove, a ne može se ni očekivati ulaganje kad nema tržišnog proizvoda. Ono što nedostaje Splitsko-dalmatinskoj županiji je infrastruktura i zaokružen sportsko turistički proizvod. Potrebno je imati jasniju viziju i strategiju razvoja kako bi se unaprijedio sportski turizam u ovom području i otključao puni potencijal Splitsko-dalmatinske županije. „Potrebno je napraviti sportsko turističke zaokružene proizvode, povezati turističke i sportske organizacije kao i javni s privatnim sektorom.“⁵³ Trenutno je u izradi strategija razvoja Splitsko-dalmatinske županije do 2030. godine te se planira sljedeće: „U Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji 2028. godine održat će se Europske sveučilišne igre – multisportski događaj europskog i svjetskog akademskog sporta. Domaćinstvo je dobiveno ove godine na sjednici izvršnog odbora EUSA-e.“⁵⁴ To će biti jedan od najvećih sportskih događanja u povijesti Hrvatske što se tiče studentskih sportskih aktivnosti. Predviđeno je i da će 5 500 studenata sudjelovati na natjecanjima i u 24 različite kategorije sporta. Split će biti domaćin ovog događaja, a proširit će se i na okolne gradove i lokacije općine Kaštela, Trogir, Dugopolje, Klis, Makarsku, Omiš, Podstranu, Sinj, Hrvace i Vrliku. „Split kao „najsportskiji grad na svitu”, konstantno ima potrebu za razvojem sportske infrastrukture.“⁵⁵ Ovim događanjem ponovno će imati priliku postaviti novi sportski i turistički iskorak.

4.4. Sportsko-turistička ponuda otoka: Brač, Hvar, Vis

Postoje mnogi otoci u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Otoci su sinonim za sportski turizam, zahvaljujući svojim prirodnim ljepotama, znamenitostima i bogatoj sportskoj ponudi. Otoci koji se najviše ističu su Brač, Hvar i Vis. To su vodeće destinacije za sportske aktivnosti. Otok Brač je jedan od najvećih otoka u skupini sjevernodalmatinskih otoka. On je idealan otok za aktivnim bavljenjem sportom uz prirodne ljepote i bogatu povijesnu-kulturnu baštinu. Svatko tko ide na odmor ne može

⁵³ Izvor: Milatić, M. (2021). 'Sportski turizam u Splitu : diplomski rad', Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet

⁵⁴ Izvor: Župan.hr

<https://zupan.hr/vijesti/splitsko-dalmatinska-zupanija-domacin-europskih-sveucilisnih-igara-2028-godine-slijedi-obnova-i-gradnja-sportske-infrastrukture-ali-i-dva-nova-studentska-doma/>

⁵⁵ Ibid

se razočarati ponudom sportskih aktivnosti koju otok Brač nudi. U nastavku će se prikazati sportske aktivnosti koje su dostupne

Biciklizam

„Otok s dvadeset i pet uređenih biciklističkih staza, preračunato u kilometre, Brač ima tisuću dvadeset i šest kilometara staza, što ga čini otokom s najviše kilometara biciklističkih staza.“⁵⁶ Biciklisti se mogu usrećiti sa svim slikovitim mjestima na otoku sa svih strana. Biciklom se može proći po rutama koje većinom nose imena svetaca. Staza sveti Juraj dobila je ime po zaštitniku otoka te je ona duga 180,13 kilometara i povezuje cijeli otok. Može se prolaziti svugdje pa čak i do vrha otoka gdje turiste čeka predivan pogled. Ima nekoliko biciklističkih staza, razne su duljine. Postoji 64,10 km, 103,40 km, 36,90 km, najdulja 180,13 km, a ostale su većinom do 50 kilometara.

Slika 24 Biciklistička tura od vrha do mora

Izvor: https://www.visit-croatia.hr/photos/tours/brac/thumbs/mountain-biking-island-brac-01-1371476157_big.jpg

„Kitesurfing – je noviji ekstremni vodeni sport, u ovoj vodenoj aktivnosti se kombinira jedrenje na dasci i letenje zmajevima.“⁵⁷ Kiteboarding ili kitesurfing je sport koji uključuje korištenje snage vjetra sa zmajem za povlačenje vozača preko vode, zemlje, snijega, pijeska ili drugih površina. U ovom slučaju je u pitanju voda. Kitesurfing je jedan od jeftinijih i praktičnijih sportova jedrenja. Kod Bola puše vjetar maestral i time čini Bol kao idealnom destinacijom za kitesurfing.

⁵⁶ Izvor: Privatni smještaj <https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/aktivnosti-i-manifestacije-na-otoku-bracu>

⁵⁷ Ibid

Slika 25 Kitesurfing

*Izvor: https://miro.medium.com/v2/resize:fit:1024/1*AWCYtU1Uuay6cwK2AbAc0g.jpeg*

Osim kitesurfinga, surfanje također spada u kategoriju ekstremnih sportova. Kao što je već bilo spomenuto zbog pogodnog vjetra koji puše kod Bola, surfanje je vrlo pogodan sport na toj lokaciji. Također se može kombinirati i jedrenje. Naravno, ne smije se nikako zaboraviti spomenuti i ronjenje koje je tamo vrlo aktualno i zanimljivo turistima. Ronilački centri nude tečajeve za početnike, a također postoji mogućnost noćnog i cjelodnevnog ronjenja. Neke od poznatih ronilačkih lokacija su: „Babića stine na dubini od pet do šest metara nalaze se mnoge male špilje te podvodne ruševine rimskih vila u kojima se nalazi bujna flora i fauna. Golubinja špilja se nalazi na dubini od dvadeset i osam metara i u nju mogu ući dva ronioca. Špilja je sklonište brojnim rakovima i manjim ribama. U ovu špilju je najbolje zaroniti u noćnim satima.“⁵⁸ Naravno ljubitelji tenisa sigurno neće propustiti priliku otići u teniski centar Zlatni rat. Bol je također bio dugih godina organizator WTA Croatia Bol Open turnira u tenisu za žene. Jedno od zanimljivih sporta je jahanje i kupanje s konjima koje turiste apsolutno oduševljava uz prekrasan krajolik i prekrasno more.

Otok Hvar

„Ljubiteljima aktivnog odmora Hvar je već desetljećima visoko na listi omiljenih destinacija – blagodati mediteranske klime, priroda koja ostavlja bez daha i više od 2800 sati sunca godišnje neodoljiva su kombinacija za moderne pustolove. Idealno vrijeme za sportska događanja uistinu je pred i posezona, no zimske aktivnosti

⁵⁸ Ibid

potvrđuju da je Hvar uistinu predodređen za cjelogodišnji turizam.⁵⁹ Hvar također kao i otok Brač ima u ponudi biciklističke ture, ronjenje i jedrenje. Ali kod Hvara se i u lipnju organizira Half Marathon gdje se svake godine prijavljuje sve veći broj zainteresiranih trkača. Također nakon sezone nije kraj sportskim događanjima jer već nekoliko godina za redom organizira se Big Game Fishing turnir od strane ribolovnog-sportskog kluba zvan „Palmižana“ te se također u studenom organizira natjecanje u lovu na lignje Peškafondo Gariful. Jedriličarska regata za lasere i optimiste isto završava kasno u godini, krajem stare i početkom Nove godine. Otok Hvar je također poznata „Drop zona“ za Skydiving. Drop zona u Hvaru nalazi se u središtu otoka. „Nalazi se 3 km istočno od središta Starog Grada u Starogradskom polju, na Putu Gospojice. Popularno mjesto Jelsa nalazi se 5 km s druge strane zračne luke.“⁶⁰ Popularno i zanimljivo za turiste je i Adventure Park Hvar Jelsa. U parku imaju razne sportske aktivnosti koje privlače turiste. Paintball je jako zanimljiv među turistima. Počinje se sa paketom od 200 paint ball loptica za svakog natjecatelja i igra se otprilike 4 igre. Naravno dobrodošli su kupiti više paint ball loptica da igraju više igara. Također imaju igru splatmaster-low impact paintball za djecu, tako da zadovoljavaju i obitelji sa djecom. Ostale aktivnosti uključuju streljaštvo, gdje se natjecatelji međusobno gađaju strijelama u nizu igara koje su izazovne, ali i zabavne. Battle Archery razvijen je za korištenje strijele s vrhom od pjene koja se može sigurno ispaliti u igri. Ekipe igraju jedna protiv druge i ideja je „tagirati“ protivnika kako bi osvojili bodove. Kada igrač bude označen, on se eliminira iz igre.

Slika 26 Paintball u Adventure Park Hvar Jelsa

Izvor:

https://static.wixstatic.com/media/17b95e_8e34f302a0ae47328d29a24f00225e79~mv2.jpg/v1/fill/w_640,h_548,al_c,q_80,usm_0.66_1.00_0.01,enc_auto/17b95e_8e34f302a0ae47328d29a24f00225e79~mv2.jpg

⁵⁹ Izvor: Hvar Tourist board <https://visithvar.hr/hr/see-and-do/sport-i-rekreacija/>

⁶⁰ Izvor: Skydiving Hvar <https://skydivingtandem.eu/>

Također je zanimljiv i human table football gdje se umjesto umjetne figure stolnog nogometa zamjenjuju ljudi. Giant boxing je također atraktivan za boksače. To je borba s divovskim rukavicama gdje je poanta nokautirati protivnika ili ga izbaciti iz ringa. Igra stvorena za najbolje prijatelje.

Slika 27 Giant boxing

Izvor: <https://media-cdn.tripadvisor.com/media/attractions-splice-spp-720x480/0b/a6/fd/df.jpg>

Otok Hvar ima masu tura jedrenja u ponudi. „Osmišljena tura jedrenjem po Paklenim otocima jedna je od najpopularnijih koja se nudi.“⁶¹ Tura se odvija između paklenih otoka gdje se pruža veličanstveni uvod u smaragdne dragulje paklenih otoka. Popodnevna tura jedrenja u zalasku sunca isto tako veoma privlačna turistima. Ovo je tura od 4 sata koja nudi savršeno iskustvo jedrenja u zalasku sunca, uživajući u pogledima i u prirodnom oproštajnom poljupcu za noć. Za one koji nisu ranoranilac i vole provoditi vrijeme na brodu, ova tura zadovoljit će sve potrebe i očekivanja. Kako su ljeti dani duži, u popodnevним satima ove ture turisti imaju dovoljno vremena uživati i u kupanju u zrcalno čistoj vodi, također i ronjenju. Bez obzira što se traži u sportskom odmoru, na otoku Hvaru pronaći će se sve. Od izleta brodom na Paklene otoke, pješčane plaže pokraj Jelse, te šetnje ili vožnja kroz polja lavande kraj Gdinja. Nakon aktivnog bavljenja sportom pokraj uvale Sućurja, skrivaju se mirne uvale koje dobro posluže za opuštanje. Hvar osim što pruža mnogobrojne sportske aktivnosti diljem cijelog otoka, on također zbližava obitelji i pruža priliku upoznati nove ljude te promovira sportski turizam i aktivno bavljenje sportom.

⁶¹ Izvor: Hvar adventure <https://hvar-adventure.com/>

Slika 28 Otok Hvar

Izvor: <https://www.palma-travel.hr/wp-content/uploads/2021/06/Hvar1.jpg>

„Otok Vis je biser među hrvatskim jadranskim otocima, toliko godina netaknut razvojem turizma zbog svog strateškog položaja na otvorenom moru, godinama je služio kao vojna zona.“⁶² Površina otoka Visa iznosi 90,30 km² i okružen je arhipelagom manjih otoka i otočića, a to su: Ravnik, Budikovac, Biševo, Svetac, Jabuka, Brusnik i Palagruža. Otprilike je 96 kilometara udaljen od talijanske obale. Preko otoka se protežu tri planine, a između tih planina su kraška polja. Hum ima najveću nadmorsku visinu (587 m) zatim slijedi Sveti Duh (563 m) i Mali Hum (514 m). Zbog njegove netaknute prirode i brojnih uvala Svjetska organizacija za zaštitu okoliša uvrstila je Otok Vis među deset najbolje očuvanih otoka Sredozemlja. S obzirom da je otok Vis najjistureniji prema otvorenom moru, spada u poznato nautičko središte na Jadranskoj obali. „Na ovom srednjodalmatinskom otoku preporučuje se ronjenje. U podmorju otoka Visa moguće je uz pratnju iskusnih instruktora ronjenja razgledati potopljene barke, roniti među crvenim i žutim gorgonijama, upoznati plavetnilo Modre i ostalih špilja, te otkriti tajne antičkih olupina.“⁶³ Na ovom području se nalazi čak 6 potopljenih brodova u periodu od antike do 2. svjetskog rata. U akvatoriju viškog arhipelaga ima brojno evidentiranih arheoloških nalaza. U registar kulturnih dobara u Hrvatskoj upisane su podmorske arheološke zone kod Visa, Brusnika, Sveca i Biševa. U blizini grada Komiža, njegove okolice, nalaze se tri hidro arheološka lokaliteta:

⁶² Izvor: Visit Vis <https://www.visinfo.org/>

⁶³ Izvor: Sport i rekreacija <http://holidays-komiza-apartment-andy.blogspot.com/p/sport-i-rekreacija.html>

„1. Ostaci potonulog teretnog parobroda „Teti“ izgrađenog u SAD 1883. godine koji se zbog greške u navigaciji nasukao uz sjevernu stranu otočića Mali Barjak, zapadno od Komiže 1930. godine.

2. Kod otoka Sveca po pijeskom su ostaci antičkog brodoloma – drvene konstrukcije broda i brojnih amfora tipova „Dressel 2-4“ i „Richborough 527“ iz 1. stoljeća.

3. Nedaleko od Komiže nalazi se olupina grčkog trgovačkog broda „Vassilios“ nosivosti 3673 BRT koji je bio proizveden u Osaki 1920. godine, a potonuo je 1939. godine nakon udara u obalu.“⁶⁴ Zbog svoje bogate povijesti i vojnom nasljeđu, otok nudi ture koje uključuje posjete vojnim tunelima, bunkerima i također mogu se pronaći ostaci iz Drugog svjetskog rata. Zbog svoje izolacije i položaja u 20. stoljeću Vis je bio vojna utvrda čemu svjedoče mnogi vojni objekti. Vojna tura traje otprilike 4 sata i obilazi se Titova špilja, Crvene stine, potkom ARK kod Velike Glave te vrh otoka Hum i na samom kraju raketna baza Stupišće. Osim vojne ture, otok Vis u ponudi ima brojne izlete. „Na otoku Visu postoji mnogo mjesta i atrakcija koje zaista vrijedi pogledati. Bilo da se radi o unutrašnjem dijelu otoka ili njegovoj raznolikoj obali punoj skrivenih vala i špilja.“⁶⁵ Na obližnje otoke polazi se gliserom, a najposjećenija mjesta su Teutina špilja, koja nikada nije bila ispitana do kraja, a prepuna je stalaktita i stalagmita. Zatim, najpoznatija Modra špilja kod otoka Biševa, u svijetu je otkrivena 1884. godine. Špilja je 24 m dugačka, a širinom je 12 metara što je čini vrlo uskom i u nju se može ući samo malim čamcem. Naziv Modra špilja dobila je po odsjaju sunčevih zraka koje osvjetljavaju špilju plavom, odnosno modrom bojom. Medvedina špilja koja je poznata po sredozemnoj medvedici koja je dolazila prije nego je postala ugrožena vrsta. Špilja je veoma uska, a dugačka 160 m. Za skrivanje ratnih brodova u prošlosti, služila je Zelena špilja koja je također poznata i često posjećena od strane turista. Jedno od nezaboravnih iskustva je i biciklizam na otoku Visu. Postoji čak 25 biciklističkih staza od ukupno 250 km duljine predivnih prirodnih krajolika. Zbog svog brdovitog terena na otoku Visu također je moguće baviti se planinarenjem i penjanjem. Nova ponuda na otoku Visu je konjički klub gdje se može provesti odmor uz jahanje i druženje sa konjima. Konjički klub se smjestio u samom centru otoka te upotpunjuje turističku ponudu otoka Visa. Otoci Brač, Hvar i Vis nude bogatu sportsku i turističku ponudu

⁶⁴ Ibid

⁶⁵ Ibid

koja privlači mnogo turista diljem svijeta. Svaki od ovih otoka ima jedinstvene prirodne i kulturne znamenitosti te ih čini idealnim lokacijama za različite sportske aktivnosti.

Slika 29 Otok Vis

Izvor: <https://www.ferrycroatia.com/en/wp-content/uploads/2022/01/Vis-island.jpg>

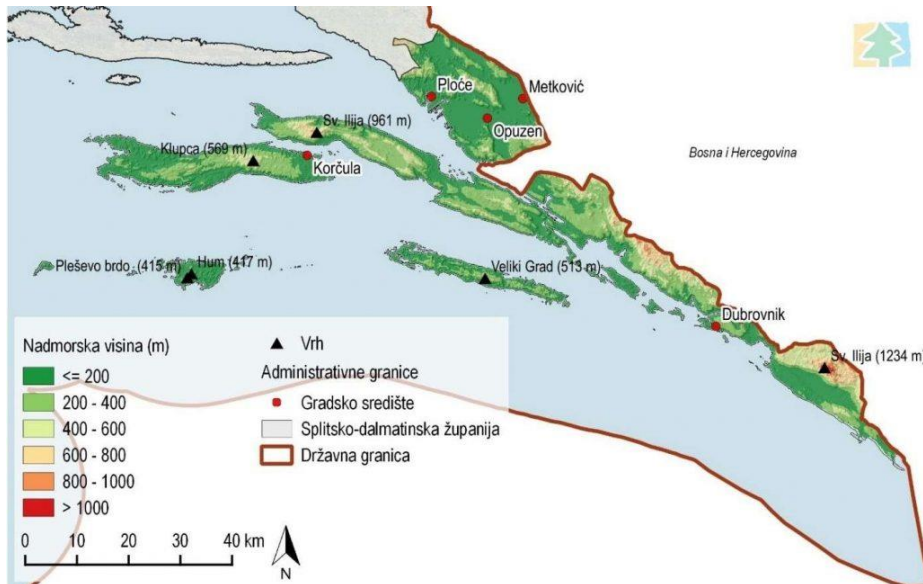
5. Dubrovačko-neretvanska županija

„Dubrovačko-neretvanska županije je najjužnija Županija u Republici Hrvatskoj i teritorijalno je organizirana u 22 jedinice lokalne uprave i samouprave, odnosno 5 gradova: Dubrovnik, Korčula, Ploče, Metković i Opuzen.“⁶⁶ Posjeduje vrlo razvedenu obalnu duljinu koja varira od zaštićenih uvala. Ova županija je jedna od najljepših područja na Sredozemlju zbog egzotične ljepote, otvorenog mora i izložene strme obale s klifovima, te uvala sa prekrasnim pjeskovitim plažama. Dubrovačko-neretvanska županija sadrži sredozemnu klimu sa klimatskim razlikama koje su posljedica zbog postojanja visoko planinske barijere uz neposrednu blizinu obale, niza otoka i povremenih kontinentalnih utjecaja. „Dubrovačko-neretvanska županija okružena je sa nizom otoka koji obilježavaju turizam u županiji. Srednjodalmatinski otok Korčula pruža se usporedno s nedalekim kopnom smjerom zapad – istok. Dug je 46,8 km, prosječne širine 5,3 do 7,8 km, zaprema površinu od 270 km² i po veličini je šesti otok na Jadranskom moru.“⁶⁷ Otok obiluje prirodnim ljepotama, zaista vrijednih za posjetiti. Zatim, veliki otok Mljet. Mljet je najzeleniji otok sa bujnom mediteranskom vegetacijom. Pretežito je bogat podmorskim svijetom, ima bistro i čisto more i pjeskovite plaže. Nakon toga imamo Otok Lastovo koji je prepun uvala i plaža te se ljudi pretežito bave turizmom uz obalu. Naravno osim otoka, u Dubrovačko-

⁶⁶ Izvor: Dubrovačko-neretvanska županija <https://www.dnz.hr/>

⁶⁷ Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije <https://visitdubrovnik.hr/hr/odredista/korcula/>

neretvanskoj županiji ne smije se izdvojiti i dolina Neretve koja ima netaknutu prirodu i može se osjetiti zov divljine. Vožnja u uskim kanalima Neretve u tradicionalnoj neretvanskoj lađi, doživljaj je koji ne može zaboraviti ni jedan turist. U ovom poglavlju istražiti će se sportski turizam u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, s naglaskom na aktivnosti na moru.

Slika 30 Dubrovačko-neretvanska županija

Izvor: <https://ires-ekologija.hr/wp-content/uploads/2021/03/Izvjescje-o-stanju-okolisa-Dubrovačko-neretvanske-zupanije-2015.-2018.-godine-1024x647.jpeg>

5.1. Aktivnosti na moru

Zaljubljenici aktivnog odmora znaju kako i gdje provoditi svoj odmor. Njima je jasno da nema boljeg mjesta za ići nego u blizini rijeka, jezera, mora i doživjeti ljepotu vožnjama kajakom, surfanja na dasci, jedrenja ili ronjenja. Dubrovačko-neretvanska županija pruža izvanredne mogućnosti za bavljenje vodenim sportovima. Tako jedan od popularnih sportova je paddle surf na dasci. „Koliko god naizgled jednostavno, veslanje na dasci angažira cjelokupnu muskulaturu i osobito je omiljeno među fitness zaljubljenicima.“⁶⁸ Ako surfanje na dasci nije dovoljno, postoje tečajevi jedrenja na dasci od nekoliko sati. Nakon što se savlada osnovno balansiranje, posjetitelji i turisti teško da se odviknu ljepote windsurfinga. Na poluotoku Pelješcu, točnije u mjestu Viganj, puše vjetar maestral te je on idealan za profesionalce, a i same početnike.

⁶⁸ Izvor: tportal.hr

<https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/avan-turizam-dubrovačko-neretvanske-zupanije-20220627>

turisti koji nisu ljubitelji balansiranja na dasci, uvijek mogu izabrati i naučiti kontrolu vesla u kajaku ili kanu. Na otoku Mljetu, turistima predstavlja veliko i neusporedivo iskustvo veslanje kajakom po malom i velikom jezeru. Mogućnost istražiti obalu kajakom je puno efikasnija i bolja opcija nego kopnom jer postoje uvale i plaže na koje je moguće doći samo morem. Jedrenje je izuzetno popularna aktivnost u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Za jedrenje su osmislili sedmodnevnu rutu koja je vrlo privlačna za ljubitelje sporta jedrenja. U nastavku je prikaz sedmodnevne rute jedrenja

Dan	Ruta
1.	Dubrovnik – Koločep
2.	Koločep – Uvala Okuklja (Mljet)
3.	Uvala Okuklja – Uvala Polače
4.	Uvala Polače – Grad Korčula
5.	Grad Korčula – Uvala Trstenik, grad Ston (poluotok Pelješac)
6.	Uvala Trstenik, grad Ston – Otok Jakljan, otok Šipan
7.	Otok Šipan – Dubrovnik

Tablica 3 Sedmodnevna ruta jedrenja

Izvor: <https://www.sailing360.com/hr/rute-za-jedrenje/dubrovnik-7dana-01.html>

U tablici se može vidjeti da se prvi dan jedri od Dubrovnika do otoka Koločep. „Otok Koločep je najjužniji otok u Hrvatskoj, jedan od Elafitskih otoka.“⁶⁹ Drugi dan od otoka koločepa do Uvale Okuklja na otoku Mljetu. Okuklja je malo dalmatinsko mjesto i atraktivno sidrište na otoku Mljetu. Trećeg dana od uvale Okuklja do uvale Polače. To je zaklonjeno sidrište unutar Nacionalnog parka Mljet te je idealno točka za posjet Nacionalnom parku Mljet za koji se plaća ulaznica. Sa otoka Mljeta četvrtog se dana plovi do grada Korčule. „Sa svojim uskim ulicama, starim građevinama, zidinama i kulama, Korčula predstavlja veličanstveno mjesto i zaslužuje da se temeljito obiđu njezine ulice i upije atmosfera ovog živopisnog grada.“⁷⁰ Od grada Korčule petog dana plovi se do poluotoka Pelješca, točnije uvale Trstenik koju krase prekrasna priroda, sa gustom šumom, puno plaža i uvala, te čisto more. Nakon kupanja i odmora kod uvale

⁶⁹ Izvor: Rute za jedrenje Dubrovnik <https://www.sailing360.com/hr/rute-za-jedrenje/dubrovnik-7dana-01.html>

⁷⁰ Ibid

Trstenik, plovi se do grada Stona na južnom dijelu poluotoka Pelješac. Na šesti dan od grada Stona kreće se dalje prema otocima Jakljan i Šipan. Otoci također pripadaju elafitskom otočju i sadržavaju bogatu vegetaciju. Na zadnji, sedmi dan polazi se s otoka Šipan prema Dubrovniku gdje ujedno i završava sedmodnevna tura. U ovu rutu su se uvrstile najatraktivnije destinacije južne Dalmacije i Dubrovačko-neretvanske županije. Osim ove rute, popularne su i jedriličarske destinacije koje uključuju Cavtat, Dubrovnik s modernom marinom u Gružu koja je polazišna točka za mnoge rute od kojih neke čak vode i sjeverno prema Hvaru i Braču. Osim turističkih ruta koje su namijenjene zadovoljavanju turističkih potreba postoje i natjecanja koje privlače natjecateljske skupine za regate. „Jedriličarski klub Orsan svake godine organizira Dubrovačku regatu za klasu optimist. Regata se održava u Elafitskom akvatoriju i svake godine okuplja veliki broj natjecatelja iz svih jedriličarskih klubova Republike Hrvatske.”⁷¹

Slika 31 Dubrovačka regata

Izvor: https://jk-horizont.hr/site/assets/files/1094/10666006_860479947303167_6249585478428946686_n.800x0.jpg

Kajakarenje je sport za koji nije potrebno biti sportaš, pa čak ni sportski tip, ali je način rekreacije i razgledavanje prirodne okoline. Kajaking je pogodan i isplativ na bilo kojoj lokaciji, ali u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je to nešto posebno. „Kajaking na bilo kojoj lokaciji u Dubrovačko-neretvanskoj županiji – u Dubrovniku i okolici, na otoku Mljetu ili u Cavtatu – zaista je spektakularan način uživanja u prizorima šumovitih otoka, pješčanih plaža i kristalno čistog mora.”⁷² Da bi se istražila priroda, organiziraju

⁷¹ Izvor: Dubrovačka regata <https://www.jk-orsan.hr/dubrovačka.html>

⁷² Izvor: Visit Dubrovnik <https://visitdubrovnik.hr/hr/aktivnosti/kajak-kanu/>

se grupne i individualne kajak ture sa iskusnim vodičem te je to najbolji način za upoznati ljepotu županije te doživjeti Dubrovačko-neretvansku županiju u drugačijem doživljaju i perspektivi, gledajući na obale i otoke. Dubrovačko neretvanska županija ima širok izbor kajak tura. U ponudi imaju: Dubrovnik sunset kayaking & snorkeling, Dubrovnik sunset paddel with wine, Sea kayaking in Šipan and Ruda, Afternoon Dubrovnik guided tour i još mnoge druge. Ne smije se zaboraviti spomenuti i kajak na Neretvi. „Neretva je jedna od onih rijeka koje svojim bogatstvom i silinom ulijevaju strahopoštovanje na kojem se god dijelu nalazili. Tako je posebice kod ušća, koje je zapravo jedina delta na ovim prostorima. Izvire u Bosni i Hercegovini na oko tisuću metara nadmorske visine između planina Prenja i Bjelolasice te potom huči kroz moćne kanjone, a tek nakon dvjestotinjak kilometara prelazi u Hrvatsku, gdje se nastavlja raskoš prirodne i kulturne baštine.“⁷³ Plovidba kanuima već je dugogodišnja tradicija u Hrvatskoj.

Slika 32 Neretva Kajak

Izvor: https://www.adventureclub.rs/ENG/images/kayaking/Neretva%20Kayaking/Neretva_kayaking_cover.jpg

Ronjenje je poznato duž cijele obale Istarske, a i Dalmatinske, kako u ostalim županijama tako i u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Podvodni svijet je u ovoj županiji bogat arheološkim lokalitetima, olupinama brodova i raznolikih morskih ekosustava. Osim mora, riječno bogatstvo rijeke Neretve također doprinosi adrenalin, ali i mir koji se može osjetiti tijekom ronjenja u ovom plavetnilu. Podmorski svijet teško je istražiti u nekoliko posjeta. „Bilo da ste za lokaciju odabrali Dubrovnik, Cavtat, Molunat, Mljet ili Neretvu, instruktori i vodiči u ronilačkim klubovima dokazat će vam da je i za ovu fascinantnu aktivnost sasvim u redu biti početnik. Nalazišta amfora, podmorje koje je na određenim lokacijama pogodnim za amatersko ronjenje gotovo kao mali muzej in situ, ostaci torpeda, potopljenih brodova iz antičkih vremena, olupina

⁷³ Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/kanu-i-kajak/neretva-bacinska-jezera>

iz Drugog svjetskog rata, skrivene špilje, bogat biljni i životinjski svijet ispod hridi i u pijesku⁷⁴ Neke od najpoznatijih ronilačkih lokacija uključuju olupinu broda Taranto kod Dubrovnika. To su ostatci talijanskog trgovačkog broda „Taranto“, kada je vozio ratnu opremu 1943. godine, naletio je na podvodnu minu te se kod grebena prelomio i potonuo. Podvodni zidovi i špilje otoka Lokruma također su poznata ronilačka lokacija. „Litice mističnoga otoka Lokruma skrivaju Mrtvo more, široko dvadesetak metara. Udari valova na litice stvaraju sablasnu buku. Mjesto je to gdje, prema legendama, počivaju zle sile. U Mrtvo more može se ući i podmorskim prolazom, tunelom na južnoj strani otoka.“⁷⁵ Do ulaza u špilju se sidri, a nakon toga se uranja i ulazi se u tunel koji je na 5 metara dubine i vodi do maloga jezera – Mrtvo more. Nedaleko od Lokruma nalazi se olupina Tomislav. To je olupina koja se može cijela obići, od kabine do platforme. Može se bolje upoznati morski život s obzirom da kod olupine možete naletjeti na jastoge, grinju, škrpina itd. Ronilački centri poput Aquatica na Mljetu, Blue Planet Diving u Dubrovniku, Diving center Korčula pružaju profesionalnu opremu, instrukcije i vode ronilačke ture. Aktivnosti na moru u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u ponudi imaju jedrenje, kajakarenje i ronjenje. Za posjetitelje su to nezaboravna iskustva u prekrasnom prirodnom okruženju. Za sportski turizam, ovi prirodni uvjeti i infrastruktura koju je Dubrovačko-neretvanska županija odlučila pružiti, čine ovu regiju jedinstvenom.

5.2. Sportska događanja

Dubrovačko-neretvanska županija poznata je po svojim sportskim događanjima koji su ključni za promoviranje regije kao destinacije za sportski turizam. U nastavku biti će prikazana sportska događanja u pojedinim destinacijama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Otok Lastovo u ljetnim mjesecima provodi Lastovo trail što je utrka koja se nudi u dvije kategorije simboličnog naziva „Mali fumar“ i „Veliki fumar“. Jedna i druga staza vode kroz maslinike i vinograde te se spuštaju do mora prolazeći pored lastovskih kulturnih znamenitosti i kulturne baštine. Duža staza obilazi i najstariji svjetionik na Jadranu zvan Struga. Svim turistima, posjetiteljima i natjecateljima pruža se prilika uživati u ljepotama Parka prirode Lastovo. Za vrijeme dana općine Lastovo, 26. rujna, svake godine, održava se utrka. Utrka se naziva Međunarodni jesenski cross

⁷⁴ Ibid

⁷⁵ Izvor: Hrvatsko podmorje

http://www.ronjenjehrvatska.com/hr/ronilacke_lokacije/lokacija/137-ch-0?&l_over=1

„Sv. Kuzma i Damjan“. Iako su to natjecatelji iz dvije kategorije (djeca i odrasli) Lastovskog stanovništva, svakako spada kao zanimljiv događaj posjetiteljima. Sljedeći događaj je regata Parkova Vieste-Lastovo (Regata dei parchi). „Natjecanje jedriličara međunarodnog karaktera start ima u Nacionalnom parku Gargano u Italiji, a cilj u Parku prirode Lastovsko otočje. Osim što promovira jedrenje kao sport, regata povezuje prirodne ljepote Hrvatske i Italije te potiče suradnju i druženje zaljubljenika u more dvije jadranske regije.“⁷⁶ Lapad Run u Dubrovniku je također poznata utrka koja se održava sa plemenitim ciljem. Naime, utrka Lapad run nastala je u suradnji sa zavodom za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije te poziva sve trkače da testiraju svoju formu, bili to početnici ili iskusni trkači te da pokažu svoje rezultate. U mjesecu borbe protiv raka dojki, ovaj događaj služi za širenje svijesti o prevenciji. Utrka je na 5 ili 10 kilometara te također pruža svim natjecateljima predivan pogled na krajolik poluotoka Lapana. Također Earth, Sea and Fire – Dubrovnik triatlon jer poznat događaj u jeseni. „EARTH, SEA & FIRE prikladan je za natjecatelje različitih sposobnosti, koji se mogu okušati u tri discipline: Super Sprint, Sprint i Olympic triatlon. Sastav štafetnih timova nije ograničen spolom, dobi, invaliditetom niti bilo kojim drugim parametrom, a mogu ga sačinjavati 2 ili 3 natjecatelja.“⁷⁷ Mljet na svom otoku svake godine provodi malonogometni turnir u kojem sudjeluju brojne ekipe sa otoka, ali i van njega. Također tokom ljetnih mjeseci moguće se natjecati i u boćanju, šahovskom turniru.

Slika 33 Spartan trail

Izvor: https://cdn.croatia.hr/mediagallery-dxp-production/Dogadaji_heroSmall_Photo_Predrag_Vuckovic_0107-2_sm_12149.jpg

⁷⁶ Izvor: Park Prirode Lastovsko otočje <https://pp-lastovo.hr/dogadanja/>

⁷⁷ Izvor: Turistička zajednica grada Dubrovnika https://tzdubrovnik.hr/lang/hr/news/dogadjanja_sport/zaposljavanje.html

6. Statistika ostvarenih noćenja po županijama 2023. godina

Sportski turizam je selektivna vrsta turizma koja je svake godine sve aktualnija. On ne samo što zadovoljava potrebe i zahtjeve turista i posjetitelja već i doprinosi Hrvatskom turizmu na način da ostvaruje prihod kroz smještaj i organizirana sportska događanja. Regionalnim turističkim zajednicama zadaća je voditi detaljnu evidenciju te sudjelovanje i upravljanje sustavom eVisitor. U ovom poglavlju biti će prikazani ostvareni dolasci i noćenja po županijama u 2023. godini.

6.1. Ostvareni dolasci i noćenja Zadarske županije

Turistička zaj.	DOLASCI 2023.		
	Domaći	Strani	Ukupno
BIBINJE	5.613	53.510	59.123
BIOGRAD	51.256	176.066	227.322
BOŽAVA	2.008	3.679	5.687
GRAČAC	744	2.308	3.052
JASENICE	2.831	15.065	17.896
KALI	915	4.893	5.808
KOLAN	5.740	39.599	45.339
KUKLJICA	1.427	5.295	6.722
NIN	8.508	79.930	88.438
NOVIGRAD.MORE	3.364	26.164	29.528
OBROVAC	3.015	13.822	16.837
PAG	20.641	106.514	127.155
PAKOŠTANE	15.433	93.912	109.345
PAŠMAN	5.852	22.501	28.353
POVLJANA	4.041	14.328	18.369
PREKO	5.828	25.777	31.605
PRIVLAKA	8.950	42.731	51.681
RAVNI KOTARI	10.31	18.473	19.504
RAŽANAC	3.351	25.838	29.189
SALI	4.093	22.268	26.361
SILBA	1.673	2.436	4.109
STARIGRAD	8.088	79.774	87.862
SUKOŠAN	9.032	57.143	66.175
SV. FILIP I JAKOV	9.318	39.016	48.334
TKON	2.018	10.656	12.674
VIR	40.779	122.299	163.078
VRSI	5.383	17.373	22.756
ZADAR	98.185	530.328	628.513
ZATON	6.527	69.309	75.836
UKUPNO	335.644	1.721.007	2.056.651

NOĆENJA 2023.		
Domaći	Strani	Ukupno
63.641	370.479	434.120
257.427	1.058.314	1.315.741
12.337	23.253	35.590
1.525	6.942	8.467
67.431	119.773	187.204
9.046	40.805	49.851
136.905	363.234	500.139
14.737	47.972	62.709
78.044	615.237	693.281
48.215	196.510	244.725
53.420	125.272	178.692
194.568	793.493	988.061
168.335	676.264	844.599
158.836	276.762	435.598
69.136	123.917	193.053
99.267	226.055	325.322
175.542	358.256	533.798
6.647	169.633	176.280
40.287	209.390	249.677
25.063	161.987	187.050
35.149	35.867	71.016
93.934	457.886	551.820
61.389	395.988	457.377
107.261	333.184	440.445
33.306	10.247	135.723
1.370.933	1.344.914	2.715.847
10.1843	155.085	256.928
285.363	2.057.108	2.342.471
56.226	531.412	587.638
3.825.813	11.377.409	15.203.222

Tablica 4 Ostvareni dolasci i noćenja Zadarske županije

Izvor: <https://www.evisitor.hr/>

Iz tablice se može zaključiti da su Zadar, Vir i Biograd najposjećenija mjesta u županiji te da je u 2023. godini u cijeloj županiji bilo 2 056 651 dolazaka, i ostvareno 15 203 222 noćenja.

6.2. Splitsko – dalmatinska županija

		Domaći	Strani	Ukupno
Splitsko – dalmatinska županija	Dolasci	345 579	3 235 520	3 580 899
	Noćenja	1 276 423	16 498 452	17 774 875

Tablica 5 Ostvareni dolasci i noćenja Splitsko-dalmatinske županije

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2024_dokumenti/DZS_tur_promet_2023.pdf

U tablici je moguće uočiti da je u 2023. godini došlo 345 579 domaćih i 3 235 520 stranih turista, što čini ukupno 3 580 899 dolazaka godišnje, dok je ostvareno bilo 1 276 423 domaćih, a 16 498 452 stranih noćenja što čini ukupno 17 774 875 noćenja kroz cijelu 2023. godinu.

6.3. Šibensko – kninska županija

	01.01.2023.-31.12.2023.	
	Dolasci	Noćenja
Betina, TZM	30.041	267.355
Bilice, TZO	8.080	58.492
Drniš, TZG	5.619	29.954
Grebaštica, TZM	16.806	148.891
Jezera, TZM	35.155	273.027
Knin, TZG	3.973	7.562
Krapanj-Brodarica, TZM	23.448	178.485
Murter-Kornati, TZO	60.318	447.476
Pirovac, TZO	40.689	382.256
Primošten, TZO	99.347	670.059
Rogoznica, TZO	97.449	784.869
Skradin, TZG	25.658	81.875
Šibenik, TZG	283.588	1.303.994
Šibensko-kninska županija, TZŽ	2.825	18.508
Tisno, TZO	40.053	271.772
Tribunj, TZO	26.095	239.616
Vodice, TZG	245.415	1.349.892
Zlarin, TZM	7.688	54.628
Ukupno:	1.052.247	6.568.711

Tablica 6 Ostvareni dolasci i noćenja Šibensko-kninske županije

Izvor: Turistička zajednica Šibensko-kninske županije <https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/b2b/statistika/>

U tablici se može vidjeti da je u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. u Šibensko-kninsku županiju došlo 1 052 247 osoba i bilo je ostvareno 6 568 711 noćenja.

6.4. Dubrovačko – neretvanska županija

		Domaći	Strani	Ukupno
Dubrovačko – neretvanska županija	Dolasci	166 438	1 834 325	2 000 763
	Noćenja	567 517	7 194 968	7 762 485

Tablica 7 Ostvareni dolasci i noćenja Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2024_dokumenti/DZS_tur_promet_2023.pdf

Iz tablice se može zaključiti da je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2023. godini došlo 2 000 763 turista od kojih je 1 834 325 stranih turista, a 166 438 domaćih. Ukupno ostvarenih noćenja bilo je 7 762 485, od kojih su noćili 7 194 968 stranih turista i 567 517 domaćih turista.

7. SWOT analiza

Na temelju istraživanja i proučavanja sportskog turizma u Dalmaciji, sastavlja se SWOT analiza na temelju snage, slabosti, prilike i prijetnje. SWOT analiza prikazana je u nastavku:

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">- Raznolikost krajolika i prirodne ljepote- Bogata povijest i kulturno nasljeđe- Dugogodišnja sportska tradicija- Razvijena turistička infrastruktura- Mediteranska klima	<ul style="list-style-type: none">- sezonalnost turizma- ograničena ponuda sportskih aktivnosti izvan glavnih turističkih središta- Nedostatak inovacija u sportskom turizmu- utjecaj masovnog turizma na okoliš
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none">- Razvoj novih sportskih aktivnosti i proizvoda- povećanje ulaganja u infrastrukturu- Promoviranje sportskog turizma na međunarodnom, a i svjetskom tržištu- Fokus na održivi razvoj i ekoturizam	<ul style="list-style-type: none">- Klimatske promjene- Konkurencija drugih destinacija- Ekonomska nestabilnost- Skupe cijene- Gubitak turista

Tablica 8 SWOT analiza

Na temelju svojih osobnih mišljenja u SWOT analizi moguće je uočiti sljedeće: Kao snage nabrajaju se prirodne ljepote i raznolikosti krajolika jer u Dalmaciji se nude jedinstvene kombinacije planina, mora, otoka, prirodnih parkova koji pružaju uvjete za bavljenje različitim sportskim aktivnostima. Nadalje Dalmacija ima bogatu povijest i kulturno nasljeđe zbog svojih antičkih ruševina, srednjovjekovnih i lokalnih običaja, ono obogaćuje turističku ponudu i stvaraju destinacije pogodne za sportske turiste. Što se tiče dugogodišnje sportske tradicije, misli se na organizaciju sportskih događanja od povijesti pa sve do danas. Razvijena turistička infrastruktura, postoje razvijene marine, stadioni, sportski centri što pruža kvalitetnu infrastrukturu za sportske događaje, a i aktivnosti. Mediteranska klima pogoduje održavanju svih aktivnosti tijekom ljetnjih i proljetnih mjeseci. Nakon toga prelazi se na slabosti. Zbog sezonalosti najviše turističkih događanja i aktivnosti koncentrirano je u ljetnim mjesecima, što je šteta jer se ne iskoristi puni potencijal tijekom ostatka godine. Kada smo već kod potencijala, ograničena je sportska ponuda izvan turističkih središta, poput ruralnih područja i nekih

otoka što ograničava privlačnost zainteresiranih turista za sport. Nedostaje također i inovacija u ponudi sportskih aktivnosti, može ograničiti konkurentnost regije u usporedbi s drugim međunarodnim destinacijama. I naravno prekomjeran broj turista na nekim područjima može negativno utjecati na okoliš i to je posljedica masovnog turizma na okoliš. Da bi iskoristili prilike moraju se razviti nove sportske aktivnosti i proizvodi npr. wellness programi, tematske sportske ture, ekstremni sportovi što bi privuklo različite segmente turista. Potrebno je također povećati ulaganja u infrastrukturu, potrebno je modernizirati sportske objekte i izgraditi nove kapacitete. Mora se težiti promociji sportskog turizma na međunarodnom i svjetskom tržištu. Možda bolje iskoristiti digitalne platforme i surađivati s međunarodnim turističkim agencijama kako bi se povećala koncentracija na Dalmaciju kao destinaciju za sportski turizam. I što bi povećalo atraktivnost regije među turistima jest fokus na održivi razvoj i očuvanje prirodnih resursa. Prijetnje su klimatske promjene, zbog pre velikih vrućina na tom području, jako utječu na sezonalnost i dostupnost sportskih aktivnosti. Povećana konkurencija od strane drugih regija može utjecati na smanjenje broja posjetitelja Dalmacije ukoliko ne uspije održati svoju konkurentnost. Također zbog ekonomske nestabilnost mogla bi izgubiti broj turista koji putuju zbog sportskih aktivnosti. Skupe cijene mogu drastično utjecati na broj dolazaka turista. Ova SWOT analiza je sveobuhvatan pregled ključnih faktora koji utječu na razvoj sportskog turizma u Dalmaciji

Zaključak

Sportski turizam u Dalmaciji predstavlja ključnu komponentu turističke ponude regije, uz kulturnu baštinu i povijesne znamenitosti. Privlačeći sve veći broj turista zainteresiranih za bavljenje sportom na aktivnom odmoru. Ovaj diplomski rad detaljno je analizirao i proučio razvoj i značaj sportskog turizma za Dalmaciju. Sa posebnim naglaskom na županije: Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska, Dubrovačko-neretvanska županija. Kroz poglavlja može se razmotriti definicija sportskog turizma i njegov razvoj u Hrvatskoj. Sportski turizam nije važan samo za Dalmaciju već i diljem cijele Hrvatske. On nije samo način za privlačenje broja turista, već je i značaj za produženje turističke sezone, očuvanje prirodne baštine i resursa te poticaj gospodarskog razvoja. Zadarska županija, pokazuje značajnu povijest

sportskih događanja, te se može uočiti da već od davnih dana sportski turizam postoji na tim područjima. Također razvijena infrastruktura koja nadopunjuje sportska događanja važna je isto toliko koliko i sama organizacija sportskih manifestacija i evenata. Ono što je zajedničko svim županijama je da imaju bogatu ponudu sportskih aktivnosti koje uključuju ronjenje, jedrenje, planinarenje, kajakarenje, ali svakako imaju svoj jedinstveni stil provođenja manifestacija i sportskih događanja. Te svaku županiju to čini jedinstvenom. Ono što se zaključuje jest da je važnost sinergije između sportskog turizma i očuvanja prirodnih resursa. Sportski turizam predstavlja značajan potencijal za razvoj Dalmacije kao turističke destinacije. Kako bi se dalje nastavljao razvijati potrebno je kontinuirano ulagati u sportsku infrastrukturu, te raditi na promociji regija i održavati sportska događanja. Osobni zaključak je: s obzirom da sve županije nude na jedinstveni način slična ili ista sportska događanja ili aktivnosti, potrebno je unaprijediti svaku županiju i usmjeriti ih na više sportskih aktivnosti te proširiti svoje znanje o sportu te donijeti sportski događaj ili aktivnost koja će još više privlačiti turiste iz cijelog svijeta. U svijetu ima sve više novih sportova i novih natjecanja i treba težiti tome da se prate trendovi. Osim toga, s obzirom da su sva sportska događanja većinom u ljetnim mjesecima, bilo bi nužno produžiti turističku sezonu sa novim događanjima i nakon ljetnih mjeseci. Potrebno je organizirati nova sportska događanja i manifestacije kako bi turisti dolazili i nakon ljetne sezone. To bi veliko utjecalo na turistički i gospodarski razvoj Dalmacije, a i Hrvatske. Kroz ovaj rad opravdava se hipoteza „Dalmacija je sportsko razvijena regija u Hrvatskoj“

Literatura

Knjige, radovi

Izvor: Jakupi, B. (2020). 'SPORTSKI TURIZAM U HRVATSKOJ : hrvatski', Završni rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Izvor: Markić, B. (2020). 'ULOGA INFRASTRUKTURE U RAZVOJU SPORTSKOG TURIZMA : Završni rad', Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

Izvor: Došen, L. (2021). 'Sportski turizam u Republici Hrvatskoj', Završni rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Izvor: Šimatović, M. (2021). Razvoj sportskog turizma s osvrtom na Zadarsku županiju (Diplomski rad). Zadar: Sveučilište u Zadru.

Izvor: Morić Drago, 2013, Baština zadarskog sporta

Izvor: Červar, G. (2014). IVICA POLJIČAK: ŠIBENIK NA KVADRAT. Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, (1-2/2014)

Izvor: Maštrović, A., 1972: Šibenik, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb

Izvor: Milatić, M. (2021). 'Sportski turizam u Splitu : diplomski rad', Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet

Izvor: Tomas, N. (2020). 'SPORTSKO REKREACIJSKI TURIZAM SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE', Specijalistički diplomski stručni, Sveučilište u Splitu

Izvor: Milatić, M. (2021). 'Sportski turizam u Splitu : diplomski rad', Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet

Web stranice

Izvor: Cimerfraj.hr <https://www.cimerfraj.hr/ideje/sportski-turizam>

Izvor: crosports.com <https://cro-sports.com/sportska-hrvatska/uspjesi-hrvatskog-sporta/>

Izvor: Poslovni turizam <https://www.poslovniturizam.com/mice-magazin/vijesti/neiskoristeni-potencijal-turizma-hrvatske-sportski-turizam/2184/>

Izvor: ezadar.net.hr prva enciklopedija zadarskog sporta: <https://ezadar.net.hr/sport/2198945/prva-enciklopedija-zadarskog-sporta/>

Izvor: lika club, arhiva zadar: <https://likaclub.eu/tag/zadar/page/5/>

Izvor: Zadarski tjednik: <https://zadarskitjednik.hr/sport-i-rekreacija/danas-je-tocno-100-godina-od-prve-zadarske-olimpijske-medalje-2513004>

Izvor: Sportski centar Višnjik: <https://visnjik.hr/>

Izvor: Travel croatia: <https://travelcroatia.live/listing/stadion-stanovi/>

Izvor: Lučka uprava Zadar: <https://www.port-authority-zadar.hr/>

Izvor: Vodeni sportovi na moru: Priroda i pustolovine

<https://www.zadar.hr/hr/doziviljaji/priroda-i-pustolovine/vodeni-sportovi-na-moru#:~:text=U%20cijeloj%20%C5%BEupaniji%20mo%C5%BEete%20isprobati,olupinama%20i%20podvodnim%20arheolo%C5%A1kim%20nalazi%C5%A1tima.>

Izvor: Zadarska županija - <https://www.zadarska-zupanija.hr/>

Izvor: Grad Biograd na Moru <https://biogradnamoru.hr/>

Izvor: BiogradRUN <https://biograd-run.com/>

Izvor: Turistička zajednica grada Nina <https://m.nin.hr/>

Izvor: ŠibenikIN <https://m.sibenik.in/zaboravljeni-sibenik/sad-bi-svi-u-sibeniku-i-dominisi-i-galbijani-bili-iz-srednjeg-vijeka-prava-istina-je-potpuno-drugacija/173785.html>

Izvor: croatia.eu <http://croatia.eu/>

Izvor: Grad vodice <http://www.grad-vodice.hr/>

Izvor: Park prirode Vransko jezero <https://www.pp-vransko-jezero.hr/>

Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/nautika/modra-spilja-carstvo-morske-medvjedice>

Izvor: Tramonto diving: <https://divetramonto.com/hr/olupina-francesca-da-rimini/>

Izvor: Nacionalni park Krka <https://www.npkrka.hr/>

Izvor: Hrvatski planinarski savez <https://www.hps.hr/info/dinara/>

Izvor: Turistička zajednica Šibensko-kninske županije

<https://www.dalmatiasibenik.hr/hr/istrazi/obala/sibenik/>

Izvor: Turistička zajednica grada Vodica <https://www.vodice.hr/hr/home>

Izvor: Splitsko-dalmatinska županija <https://www.dalmacija.hr/>

Izvor: Kuća slave Splitskog sporta

https://www.muzejsporta-st.hr/povijest_sporta_povijest_splitskog_sporta.html

Izvor: Turistička zajednica grada Splita: <https://visitsplit.com/en/6005/half-marathon>

Izvor: Croatian Hot spots

<https://croatia-hotspots.com/2019/10/top-manifestacije-u-splitsko-dalmatinskoj-zupaniji/>

Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/dogadanja/dalmacija-ultra-trail>

Izvor: HNK Hajduk Split <https://hajduk.hr/klub/stadion>

Izvor: Javna ustanova Sportski objekti <https://jusos.hr/sc-gripe/>

Izvor: Župan.hr

<https://zupan.hr/vijesti/splitsko-dalmatinska-zupanija-domacin-europskih-sveucilisnih-igara-2028-godine-slijedi-obnova-i-gradnja-sportske-infrastrukture-ali-i-dva-nova-studentska-doma/>

Izvor: Privatni smještaj <https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/aktivnosti-i-manifestacije-na-otoku-bracu>

Izvor: Hvar Tourist board <https://visithvar.hr/hr/see-and-do/sport-i-rekreacija/>

Izvor: Skydiving Hvar <https://skydivingtandem.eu/>

Izvor: Hvar adventure <https://hvar-adventure.com/>

Izvor: Visit Vis <https://www.visinfo.org/>

Izvor: Sport i rekreacija <http://holidays-komiza-apartment-andy.blogspot.com/p/sport-i-rekreacija.html>

Izvor: Dubrovačko-neretvanska županija <https://www.dnz.hr/>

Izvor: Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije

<https://visitdubrovnik.hr/hr/odredista/korcula/>

Izvor: tportal.hr

<https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/avan-turizam-dubrovacko-neretvanske-zupanije-20220627>

Izvor: Rute za jedrenje Dubrovnik <https://www.sailing360.com/hr/rute-za-jedrenje/dubrovnik-7dana-01.html>

Izvor: Dubrovačka regata <https://www.jk-orsan.hr/dubrovacka.html>

Izvor: Visit Dubrovnik <https://visitdubrovnik.hr/hr/aktivnosti/kajak-kanu/>

Izvor: Croatia.hr <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/kanu-i-kajak/neretva-bacinska-jezera>

Izvor: Hrvatsko podmorje

http://www.ronjenjehrvatska.com/hr/ronilacke_lokacije/lokacija/137-ch-0?&l_over=1

Izvor: Park Prirode Lastovsko otočje <https://pp-lastovo.hr/dogadjanja/>

Izvor: Turistička zajednica grada Dubrovnika

https://tzdubrovnik.hr/lang/hr/news/dogadjanja_sport/zaposljavanja.html

Popis priloga

Slika 1 Sportski centar Višnjik u Zadru	13
Slika 2 Stadion Stanovi NK Zadar	14
Slika 3 Marina Kornati Biograd na Moru	15
Slika 4 Ronjenje u Zadru	17
Slika 5 Nacionalni park Kornati	17
Slika 6 Zadar	19
Slika 7 Biograd na Moru	20
Slika 8 BiogradRUN	20
Slika 9 Zaton holiday resort	21
Slika 10 Kornati Cup	24
Slika 11 Veslanje na rijeci Krki	25
Slika 12 Nacionalni park Kornati	26
Slika 13 Plava špilja na otoku Biševo	26
Slika 14 Olupina Francesca da Rimini	27
Slika 15 Dinara	29
Slika 16 Skradinski buk, slapovi	31
Slika 17 Prostor Splitsko-dalmatinske županije	32
Slika 18 Split Half Marathon	36
Slika 19 Sinjska Alka	37
Slika 20 WTA Croatia Bol Open	38
Slika 21 Stadion Poljud	39
Slika 22 Atletski stadion Park Mladeži	41
Slika 23 Teniski centar Firule	42
Slika 24 Biciklistička tura od vrha do mora	44
Slika 25 Kitesurfing	45
Slika 26 Paintball u Adventure Park Hvar Jelsa	46
Slika 27 Giant boxing	47
Slika 28 Otok Hvar	48
Slika 29 Otok Vis	50
Slika 30 Dubrovačko-neretvanska županija	51
Slika 31 Dubrovačka regata	53
Slika 32 Neretva Kajak	54
Slika 33 Spartan trail	56
Tablica 1 Površina Zadarske županije	18
Tablica 2 Dolasci i ostvarena noćenja u veljači	36
Tablica 3 Sedmodnevna ruta jedrenja	52
Tablica 4 Ostvareni dolasci i noćenja Zadarske županije	57
Tablica 5 Ostvareni dolasci i noćenja Splitsko-dalmatinske županije	58
Tablica 6 Ostvareni dolasci i noćenja Šibensko-kninske županije	59
Tablica 7 Ostvareni dolasci i noćenja Dubrovačko-neretvanske županije	59
Tablica 8 SWOT analiza	60